

BL. JORDÁN SASKÝ

ŽIVOT SVATÉHO DOMINIKA

V ČESKÉM PŘEKLADE A S POZNÁMKAMI PODÁVA BRAT JOSEF MARIA FOJTŮ, OP

1941

DOMINIKÁNSKA EDICE KRYSTAL V OLOMOUCI

Předmluva

Letos tomu je 720 let od smrti zakladatele našeho řádu sv. Otce Dominiká. Jeho velká apoštolská myšlenka, již uskutečnil zvláště založením řádu Kazatelů, zapálila - možno říci celý svět. Přes sedm tisíc verných dominikánů kráčí dnes ve šlěpějích svého milovaného Otce, plníce jeho ideál apoštolské činnosti. V jejich zraku se skví neporušeně prvotní řádové heslo VERITAS - PRAVDA, a pouze s ním lze dobýtí světa nesmrtelných duší.

Aby se též v našich vlastech více šířila úcta k sv. Dominikovi, bude velmi užitečné postavit si před oči zářný vzor tohoto velikána, jak nám jej podává ve svém dílku nástupce sv. Dominika ve vedení řádu, druhý řádový velmistr, bl. Jordán Saský. První životopisec sv. Dominika, bl. Jordán Saský se narodil ze šlechtického rodu Ebersteinů na rodinném zámku Borgentreichu 1) kolem r. 1190. Do řádu vstoupil 12. února 1220 v konventě sv. Jakuba v Paříži. Již po dvou měsících byl poslán do Bologně na první řádovou generální kapitulu. Kapitula jej pak poslala do

1) přes 40 km jihovýchodně od diecézního města Paderbornu ve Westfálsku v Německu. - Podle Bollandistů se bl. Jordán narodil v Borrenstrieku.

Paříže, aby tam vykládal evangelium sv. Lukáše. V červnu 1221 byl zvolen provinciálem Lombardské provincie, již řídil přes rok, 22. května 1222 byl po sv. Dominíku zvolen druhým řádovým velmistrem.

Jako řádový velmistr si získal nesmírnou zásluhu o zvelebení řádu, jak o jeho vnitřní upevnění, tak o jeho velké rozšíření. Od něho pochází též zvyk zpívat po večerní knežské modlitbě (kompletáři - doplňku) antifonu „Zdrávas Královno“. Řád řídil od r. 1222 do své smrti 1237.

R. 1236 vydal se bl. Jordán na visitační cestu řádových konventů ve Svate země. Na zpáteční cestě však zahynul za mořská bouře (13. února 1237), když loď byla bouří vehnána na italský břeh u města Ankony. Nad místem, kde leželo jeho tělo a těla dvou bratří, kteří ho doprovázeli, zařila prý v noci nebeská světla. Jeho tělo bylo pak přeneseno do Ankony a pohřbeno v kostele bratří.

Charakteristická známka bl. Jordána byla jeho žhoucí láska, která se rozlévala z jeho čistého srdce. Obklopovalo jej podivuhodné kouzlo nevyjadřitelné dobroty, takže nikdo nemohl odolat jeho slovům. Učitelé bránili studentům naslouchat Jordanovým kázáním, po nichž se vyprazdňovaly školní světnice a plnily klášterní cely. Matky zavíraly syny, aby nebyli přivábeni Jordánem do řádu. Získal pro řád nesmírný počet mladíků, snad přes dva tisíce. V Paříži přijal do řádu množství mistrů theologie a filosofie.

Jeho duchovní život je kratičce, ale překrásně vyjádřen v Životech bratří Kazatelů, 1) kde se o něm praví, 2) že „byl jako zrcadlo veškeré

nábožnosti a vzor ctností. Muž, o němž se praví, že zachoval čistotu srdce i těla neporušenou." Lnul něžnou láskou k bl. Panně Marii.

Není to výlučně jen Životopis sv. Dominika, nýbrž pojednává se tam jak o původu řádu, tak arciť především o životě a zázracích sv. Dominika, ale též o některých jiných bratřích.

O pramenech a účelu dílka mluví bl. Jordan přesně ve 2. kapitole.

Toto dílko není historicky celistvé. je to jen prostě líčení událostí na způsob kroniky. Proto v něm schází množství podrobností a události ze života světcova, které uvádí na př. pozdější životopisec P. Dětřich z Apoldy 3) a jiní staří životopisci. Tento spis, jak praví dr. Berthold Altauer 4) „je nejstarší a nejdůležitější pramen pro poznání života sv. Dominika.“ - Podle P. Jos` Nothona O. P. psal bl. Jordán spisek jako podklad pro světcovo svatořečení, asi r.

1) od Gerarda de Fracheto; vyšlo česky v Edici Krystal. Jsou tam krásně vylíčeny události ze života sv. Dominika, bl. Jordána a vůbec ze života prvních bratřích.

2) III., I.

Bl. Jordán napsal první životopis sv. Dominika, jak o tom svědčí Konstantin z Orvieta. Bl. Jordán svému dílku nadpis nedal. Teprve později byla knížečka nazvána "De initiis ordinis seu Vita B. Dominici"(O počátcích řádu neboli Život blaženého Dominika).

3) v knize Život sv. Dominika (z roku 1288).

4) v knize Der hl. Dominikus, Untersuchungen und Texte, Breslau 1922, str. 3.

1233 nebo 1234. Proto je v něm vynecháno všechno, co má nádech legendárního vypravování. Timto strážlivým vypravováním se Jordánův životopis liší od ostatních životopisů. Je sice nejstrážlivější, zato však nejpravdivější.

Překládáno bylo podle vydání Berthierova (O. P.), vydaného r. 1891 ve Frýburku. Dbáno též nejnovějšího vydání od P. M. H. Laurenta O. P. v Monumenta Ordinis Fratrum Praedicatorum historica (tomus XVI., Monumenta historica S. P. N. Dominici (Fasc. II.) podle něhož upraveny též odstavce.

Překladatel

1. Úvod

Všem bratřím, omilostněným synům a spoludědicům slávy vzkazuje bratr Jordán, jejich neuzitečný sluha, pozdrav s přáním aby dosáhli svatými sliby radosti.

Většina bratřích si přeje a žádá poznat, jak došlo ke zřízení tohoto řádu Kazatelů, o jehož založení se za těchto posledních nebezpečných dob postarala Boží prozřetelnost. Jaké osobnosti v něm vynikly a jak početně vzrostli a milosti Boží se přetvářeli naši první řádovi bratři, to již dávno prozkoumali a zjistili ti bratři, kteří byli hned po Založení v řádě a kteří viděli a slyšeli ctihodného slubu Kristova, blaženého Dominika, prvního Zakladatele této řeholní společnosti, mistra a bratra, který sice žil v tomto těle mezi hříšníky, ale přesto zbožně v myšlenkách obcoval s Bohem a s anděly. Byl strážcem příkázání a žil horlivě podle evangelických rad. Jak jen dovedl a byl s to, sloužil svému věčnému Stvořiteli, a svítil svým neposkvřeným, svatým a nebeským životem v temnotě tohoto života.

2. Důvod, proč svěřuje příštím pokolením spis o životě svatého Dominika a o založení řádu Kazatelů.

Když jsem to všechno po pořádku promyslel, uznal jsem za vhodné písemně to zaznamenat. Aby se totiž bratří, kteří v budoucnu vstoupí do řádu, mohli dovědět, jak vznikl tento řád. Potom by se toho již nemohli dopátrat pro příliš velký časový odstup, který by jim nedovoloval podat o původu řádu přesnou zprávu. Uznal jsem za vhodné písemně to zaznamenat, třeba nejsem jedním z prvních bratří. S prvními bratřími jsem se však stýkal a vidal jsem dosti často i sameho svatého mistra Dominika, a to ne snad jen tehdy, dokud jsem ještě nebyl v řádě, nýbrž i když jsem už do řádu vstoupil. Požnal jsem jej z velmi důvěrných styků. Otevřel jsem mu své nitro a na jeho přání jsem se dal posvětit na jáhna, a čtyři roky po založení řádu jsem sám do něho vstoupil. Proto jsem se rozhodl napsat, co jsem sám osobně viděl a slyšel a o čem mi vypravovali první bratří, totiž o prvních dobách řádových, o životě a zážvocih blaženého muže Dominika, našeho Otce, a též o některých jiných bratřích, pokud se na to vše pamatují.

Přijměte tedy, předrazi bratří a synové v Kristu, ke své útěše a vzdělání to, co budu vypravovat, ať je to sestaveno jakkoli, a rozohněte se pro horlivé napodobování prvotní lásky našich bratří!

Začíná životopis blaženého Dominika,
prvního otce bratří kazatelů

3. Biskup Diego z Osmy zakládá řeholní kanovníky s řeholí blaženého Augustina

Ve Španělsku žil ctihodný muž, jménem Diego, biskup osmanské diecése, jenž se skvěl nejen vzdělaností v posvátných vědách a vžnešeným původem, nýbrž spíše pověstným ctnostným životem. Byl tak laskou zakotven v Bohu, že sám sebou pohádal a hledal pouze zájmy Ježíše Krista. Usilovně uvažoval o tom, jak; by sám jako lichvář mnohých duší vrátil svému Pánu s mnohonásobnými úroky svěřenou mu hřivnu.

Kde jen mohl, horlivě vyhledával muže počestného života a chvály hodných mravů, zval je všemožným způsobem k sobě a umísťoval je v úřadech ve své diecése. Avšak poddane, kteří byli příliš žáhalčiví, než aby vedli svatý život, a spíše naklonení ke světským choutkám, než aby chvályhodně a svatěli byli živí, pobádal slovy a vábil příkladem.

Proto se snažil přimět své kanovníky, tím, že jim to často připomínal a velmi bdele k tomu pobízel, aby souhlasili zachovávatí kanovnícky řád s řeholí blaženého Augustina. A tak se o to pečlivě přičiňoval, že se mu podarilo získati je pro svůj úmysl, přesto, že někteří z nich byli proti tomu.

4. Dominikovo narození 1) v Kalerneze 2)

V době biskupa Diega žil jeden mladík, jménem Dominik, pocházející z městečka Kalermege v diecési osmanského biskupa. Pečlivě

1) Sv. Dominik se narodil r. 1170 (snad 24. června). Jeho rodiče byli Felix Guzman a blahoslavená Jenička z Azy (svátek 8. srpna).

2) Kalermege čili Kalaroga je vesnice nedaleko biskupského sídla Osmy ve Svaté Kastilii u řeky Duero.

výchovy se mu dostalo nejprve od rodičů a později od jakéhosi arcikněze, jeho strýce 1). Strýc ho nejprve učil přísluhovat u oltáře již v mladém

věku se jako nová nádoba napájel vůní Svatosti ten, jehož si Bůh vyvolil za vyvolenou nádobu. A touto vůní Svatosti se měl v budoucnu už stále napájet.

5. V Palencii

Potom 2) byl poslán do Palencie, aby se vzdělával ve svobodných uměních, jež tam tehdy velmi kvetly. A když, jak mýnil, v nich nabyl (dostatečného vzdělání, opustil školy, jako by se obával, že v nich málu užitečně trávi i ten krátký čas 3) oddal se studiu bohovědy a začal se velmi dychtivě zabývat božským Písmem, jež bylo jeho ústům sladší nad med.

Tak strávil v těchto posvátných vědách čtyři roky.

Tak vytrvale čerpal z potůčku svatých Písem a tak dychtivě se z nich napájel, že neúnavně často beze spánku probděl celé noci ve studiu, pravdu, již ušima vnímal, ukládal hluboko do duše, pevně ji ochraňoval a uchovával v paměti, jeho duše se zbožně opájela pravdami, které pro své bystré nadání snadno chápal.

Z toho klíčilo též jeho dílo pro spásu duší.

V tom byl vskutku blahoslavený podle onoho

1) v Gutaiel-Izanu, severně od Kalernegy. Bylo to asi v letech 1176-1184, tedy od jeho šesti let do čtrnácti.

2) Asi po 14. roce věku; údaje se různí.

3) Čtyři roky.

výroku Pravdy v evangeliu: „Blahoslaveni, kteří slyší slovo Boží a ostříhají je. (Luk. 11, 28.) Neboť dvojím způsobem se ostříhá slovo Boží: za prvé, Ťa je sluchem přijímáno a uchováváno v paměti; druhým způsobem, když rádně využijeme a vykonáme, co jsme slyšeli. A tento způsob ostřím si zcela jiste zaslouží, aby byl doporučen; jako obilné zrno se lépe zachová zaseje li se, než uloží li se do truhly. Nic z obojího nescházelo tomuto šťastnému Božlmu služebníkovu, jehož paměť více oplývala všelikou hojností než zásobárna, a jeho vnější chování a skutky co nejzřetelněji ukazovaly, co se taji v jeho svate hrudi. Ježto tedy tak vřelou láskou Inul k Božímu Zákonu a tak bohumile a ochotne souhlasil a naslouchal ženichovu hlasu, Bůh udělující moudrost, mu rozmnožil milost, že se stal schopným nejen pro mléčný nápoj, nýbrž že chápavost jeho pokojného srdce pronikala : tapemství těch nejnepohodnějších otázek a že dosti snadno zažíval i silný pokrm.

6. SV. Dominik jeví již od dětství bystré nadání

Dominik měl již od dětství velmi dobré nadání. Už jako chlapec se vyznamenával a mohl vytušit, že vo zralém věku ho očekáva velký úkol. Nehrával si s hochy, ani se nestýkal s těmi, kteří se oddávali lahkomyšlnému životu, nýbrž po příkladu tichého Jakuba se střehl Essauových výstředností 1)žil v stále důvěrném přátelství'

Viz Genese 25. 27.

s Matkou Církví a neopouštěl stánek svätého pokoje. Viděl bys v něm, mladíka i stavec; jeho mladý věk říkal, že je skoro ještě dítě, ale jeho zralé chování a pevnost povahy dávaly v něm vidět starce.

Odmítal nespoutanost smyslného světa a šel po cestě bezúholných mravů. Za choval svému milému Bohu až do smrti neporušený lesk svého panictví. Rozhodl se , že nebude pít víno, a také je po deset let nepil.

7. Dominikova matka spatřila ve vidění na jeho čelo hvězdu)

Bůh však již v jeho dětství věděl, čím se má stát toto dítě, a proto ráčil aspoň poněkud ukázat, co velikého lze v budoucnu od dítěte očekávat. Proto ukázal Bůh matce ve vidění, s nebe jí posláním, jako by měl Dominik na čele hvězdu. Tímto viděním se jistě naznačovalo, že bude jednou dán za světého národům, aby osvětil, ty kteří jsou ve tmě a stínu smrti.⁸⁾ To se též později skutečně splnilo.

8. Světec prodává v době hladu knihy a nábytek a vše rozdává chudým

V téže době, kdy studoval v Palencii,³⁾ nastal téměř po celém Španělsku velký hlad.

1) Podle jiných dějepísců hvězdu na čele spatřila při křtu svatém jeho matka, tedy duchovní matka.

2) Luk. 1, 79, - a) Podle P. Malvendy 'co bylo r. 1191 kdy bylo světci 21 let.

Dominika tehdy pohnula v duši nouze chudých lidí. Tak hluboce s nimi cítil, že se rozhodl vyplnit skutkem Boží rady a ulehčiti umýránjícím chudasům v jejich bídě. Prodal tedy knihy, které v městě nutné potřeboval, i všecek svůj nábytek a umínil si poděliti z toho chudé plýtvat bezmála, jak rozdával chudým¹⁾ Týmto příkladem lásky k bližnímu roznítil i jiné bohoslovce a mistry, že vidici mladíkovu štědrost uznali, jak jsou sami lakomí a liknaví k almužně, a od té doby štědře udělovali almužny.

9. Jo povolán do řeholní kapitoly v Osměa zvolen v ní podpřevorem 2)

Takto připravoval muž Boží své srdce pro stále větší vzostup. Jeho ctnosti stále vzrůstaly, a všem se zdálo, že je den ode dne lepší. Skvěl se mezi nimi bezúhonnými životem jako hvězda mezi mraky. U všech budil obdiv. Táto dobrá pověst o něm došla sluchu osmanského biskupa. Když si pečlivě ověřil, co je na tom pravdy, dal si Dominika zavolat a učinil ho při svém chrámě řeholním kanovníkem.

Dominik se hned zaskvěl mezi spolupracovníky jako vzácná hvězda. V hloubi srdce byl nejpokornější vynikal svátostí, vydechoval vždy vůni života, jež občerstvovala jiné, a podobal se vonnému výhonku kadidla za letních dnů.

1) Žalm III`. 9

2) Asi r. 1203

3) Sirach. jo, 8.

Kanovníci se divili, jak rychle spěje k vrcholu řeholní dokonalosti, která se světským lidem tolik protiví, a ustanovil jej podpřevorem, aby mohl na vznešenějším a vyšším místě zářiti očím všech a aby mohl všechny vyblzeti svým příkladem.

Byl jako oliva, nalévající v plody, a jako cypřiš vysoko se pnoucí.¹⁾ Vedne, ba i v noci dlíval v kostole a bez ustání se modlil. Vyměřil si i volnou dobu na rozjímání. Mimo klášterní zdi jej nebylo možno téměř

uvídnět.

Bůh mu udělil zvláštní dar slz za hříšníky, za ubožáky a zkormoučené. Jejích naštěstí cítil velmi hluboko ve svatyni svého soucitného srdce, jež uvnitř vřelo a navonok kypělo, takže se mu oči rozplývaly v slzách. Měl ve zvyku velmi často dlít v noci na modlitbách a modliti se při zavřených chrámových dveřích k svému Otci. Nejednou se i stávalo, že při modlitbě jeho srdce lkalo, sténalo a křičelo, takže nemohl zabrániti hlasitým stonům, které bylo možno zřetelně slyšeti zdaleka. Zvláště O to Boha často prosil, aby mu ráčil dát pravou lásku, aby mohl účinně pečovati a starati se o spásu lidí. Byl totiž přesvědčen, že teprve tehdy se stane skutečným udem Kristovým, až zcela vynaloží všechny své síly k získání duší, jako se Spasitel všech, Pán Ježíš, zcela obětoval za naši spásu.

1) tamtéž. go, II.

10. Pilná četba posvátných knih

Dominik četl jakousi knihu s názvem „Rozmluvy s Otcí“,¹⁾ pojednávající o neřestech a o věcech, týkajících se duchovní dokonalosti. Pečlivě v ní hledal stezky spásy a jeho duše se ze všech sil snažil po nich kráčet. Tato kniha ho vedla s pomocí milosti k veliké čistotě svědomí, velmi jej osvěčovala při rozjímaní a přivádela ho k vysokému stupni dokonalosti.

11. Biskup z Osmy cestuje do Dánska. Svatý Dominik obrací v Toulousu svého hostitele - bludaře

Když se takto těšil z objetí se sličnou Rachel, Lia to nemohla snést, začala naň nalehati, dokud k ní nevešel, nezplodil s ní mnoho dětí a neohlušil v ní tak pocit její hanby pro krhavě oči.²⁾ V té době kastilský král Alfons (VIII) vyhlédl svému synu Ferdinandovi jednu dánskou šlechtičnu za nevěstu. Proto přišel k řečenému

1) „Roamluvy s Otcí“ - „Collationes Patrum“, spis Jana Kassiana, který zemřel kolem r. 435; jsou to rozhovory Kassiana a jeho přítele s Otcí na poušti o dokonalosti duchovního života.

2) Táto slova se vztahují původně na starozákonního patriárchu Jákoba (viz Gen. 29). BI. Jordán jich mistrně užil, aby přirovnal Jákoba k sv. Dominiku. Sličná Rachel tu značí dosavadní skrytý světců život v řeholní kapitule,

osmanskému biskupovi s prosbou, aby se ujal této záležitosti. Biskup jeho prosbám vyhověl, a jak to vyžadoval jeho posvátný stav, vybral si brzy čestnou družinu a vzal s sebou i Božího muže svatého Dominika, podpřevora své kapitoly, což jsme již dříve připomněli. Vydali se na cestu 1 a přišli až do Toulousu. Když shledal, že tamější obyvatelé jsou bludaři, pocítil v srdci hlubokou soustrast nad tolika dušemi tak žalostně oklamanými.

Těže noci, kdy byli ubytováni v tom městě jako hosté, podpřevor mnoho rozpravěl, statečně a horlivě přesvědčoval hostitele, jenž byl bludař. Ten konečně nemohl odolati moudrosti a nadšení rozmlouvajícího s ním muže.

Tak se Dominikovi prostřednictvím Ducha Božího podařilo přivést bludaře nazpět k víře.

12. Druhá cesta do Dánska

Pak odtamtud odešli a po velmi namáhavé cestě přišli do určeného města, kde byla dívka. Vyložili jí důvod své cesty a když získali souhlas, rychle se vraceli ke králi. Biskup králi oznámil, že věc šťastně dopadla a že dívka dala souhlas. Proto se král rozhodl ještě jednou jej tam poslati a ještě skvostněji jej na cestu vypravit, aby přivedl dívka se vši náležitou cti, aby s ní mohl jeho syn oslaviti sňatek.

Lia představuje jeho pozdější požehnanou činnost kazatelskou, jíž získal či zplodil Církvi a Bohu velký počet hříšníků.

1) Asi ke konci r. 1203.

Dal se tedy opět na obtížnou cestu. 1) Když však přišel do Dánska, dověděl se, že dívka zatím zemřela. Tak Bůh zařídil k většímu užitku účel jeho cesty, protože pod záminkou této cesty byly započaty sňatky mezi Bohem a dušemi v celé Církvi, jimiž se měly duše s Bohem již navždy blaženě spojit. Neboť duše mely býti odvráceny od rozličných poblouzení hříchů, a to různým způsobem, jak to pakbudoucnost dokázala.

13. Biskupova cesta k papeži a o čem s ním jednal

Biskup tedy poslal ke králi posla a sám se dal v příhodnou dobu spěšně na cestu k papežovu dvoru. Když přišel nejvyššímu biskupu papeži Inocencovi, 2) naléhavě ho prosil, aby se směl vzdáti svého úřadu, bylo-li by to možno. Uváděl mnoho důvodů pro svou nedostatečnost, a že nesmírna důsrojnost jeho úřadu je nad jeho síly. Svěřil se rovněž papeži` že si byl v srdci umínil jíti ke Kumánům 3) a ze všech sil pracovati pro jejich obrácení, jestliže mu ovšem laskavě dovolí vzdati se úřadu. Papež nevyhověl jeho naléhavé prosbě. Nechtěl ho však zcela odmítnout. Proto mu

1) ke konci r. 1204; cesta trvala do jara r. 1205

2) Inocence III.; bylo to pravděpodobně v zimě r. 1205-6.

3) Kumráni byl kočovný a loupeživý kmen, proniknuvší v XI. Stol. z Asie do Evropy. Část se jich usadila v Uhersku a splynula s Maďary.

nařídil na odpuštění hříchů, aby sice zůstal ve svém biskupském úřadě, ale že přesto může jíti kázat Kumánům. Učinil to jistě na tajný pokyn Boží. Bůh totiž předvídal, jak bohaté ovoce přinese dílo takového muže pro spásu druhých.

14. Biskup obléká cisterciácký šat

Na zpáteční cestě 1) navštívil Cîteaux, 2) kde poznal život mnoha Božích služebníků. Dal se zlákatí jejich hluboce řeholnín životem a přijal u nich mnišské roucho. 3) Vzal si za průvodce několik mnichů, aby ho poučovali, jak žítí podle řehole, a spěšně se vracel do Španělska. Nevěděl ovšem dosud, jakou překážku mu Bůh přichystal na té kvapné cestě.

15. Jeho rada papežovým vyslancům

V tu dobu poslal papež Inocence dvanáct opatů Cisterciáckého řádu a jednoho legáta hlásat víru proti albigenským bludažům. Ti sněmovali s

arcibiskupy, biskupy a jinými preláty té země a uvažovali, jak by vykonali nejlepším způsobem a s užitkem povinnost sobě svěženou.

1) na jaře r. 1205.

2) slavné opatství v Burgundsku, kolébka cisterciáckého řádu.

3) německý dějepisec Schceben pokládá tuto udělost za nehistorickou.

Mezitím, eo se tak vespolelt radili, se stalo, že jmenovaný již osmanský biskup cestoval přes Montpellier, kde se konal sněm. Když k ním přišel, 1) byl s počtou přijat a tázali se ho též o radu. Věděli totiž, že je to svatý člověk se zralým úsudkem a že spravedlivě horlí o víru. Byl to opravdu muž obezřelý a znal způsob cest Božích. Začal tedy zkoumati náboženství a mravy bludařů a pozoroval způsob, jímž obyčejně získavali přívrženec pro svůj blud, totiž příkladem zdánlivé zbožnosti. A když naopak viděl u těch, kteří byli posláni kázati proti nim, tak veliký a hojný přepych, nádherné koně a drahá roucha, zvolal: „Takto si nesmíte, bratři, podle mého názoru počínati. Zda se mi nemožné pouhým slovy přivesti zpět k víře ty lidi, kteří se dají spíše přesvědčiti příklady. A poněvadž bludaři dávají přednost vnějšímu napodobování svatosti a napodobí pokrytceky evangelickou chudobu a přísnost, přesvědčují tak prostý lid, že jejich způsob života je pravý. Proto, půjdete-li k nim a ukážete jim opak takového života, nejen málo pořídíte, nýbrž mnoho tím pokazíte a nijak je neuspokjíte. Klín klínětn se vyráží. Proto zastiňte jejich pokrytceku svatost pravou křesťanskou dokonalostí, neboť pýcha lživých apoštolů se dá přemoci jen zřejmou povkorou. Tak sv. Pavel je nucen státi se nemoudrým, když vzpočítává své ctnosti, utrpení a nebezpečí, mluvě o nich proto, aby vyvrátil nadutost těch, kteří se chlubili svými zásluhami.“ 2)

1) pravděpodobně koncem května r. 1206

2) viz II. Kor. II, 6n.

Řekli mu tedy: „Jakou dáváš tedy radu, dobrý otče?“ On jim odpověděl: „Udělejte to, co uvidíte, že já konám!“

16. Diego první uskutečňuje danou radu

Brzy nato, když jej naplnil Duch Hospodinův, zavolal své služebnictvo a poslal je nakoních se vším domácím nářadím a různým nádherným zařízením zpět do Osmy. Ponechal si ve své družině jen několik kleriků. Řekl, že se rozhodl zůstatí v oné krajině, aby tam mohl šířit víru. Zdržel u sebe též Dominika, podpřevora, o němž jsme již dříve mluvili jehož si velice cenil a velmi něžně miloval. To je ten Dominik, první budovatel a bratr řádu Kazatelů, jež od té doby pak začali nazývati ne již podpřevorem, nýbrž bratrem Dominikem. A byl to pravý Dominik, ostříhaný Pánem, ježto byl bez vady hříchu; byl to pravý Dominik, snažící se ze všech sil konati vůli Boží.

Když tedy opati uslyšeli onu radu a byli povzbuzeni příkladem, i oni se rozhodli dáti se do svého díla podobným způsobem. Každý poslal zpět domů, eo s sebou byl vzal, a ponechal si pouze k modlitbě knihy Hodinek 1) a knihy ke studiu a disputacím, jichž mohli nutně potřebovat. A pod vedením řečeného biskupa, jenž byl jakoby duší celého díla, pěšky a bez peněz v dobrovolné chudobě začali hlásati víru. Když to bludaři spatřili, začali i oni tím horlivěji kázati.

1) Breviář.

17. O knize, která byla ve Fanjeaux 1) třikrát hozena do ohně

V Pamiersu, Lavauru, Montréalu a 've Fanjeaux se často konávaly disputace pod vedením soudců k tomu určených. V ustanovené dny se k nim scházeli předáeci lidu, vojáci, ženy i lid, chtějíce býti přítomni hádkám. Jedna z těchto slavných disputací se konala 2) i ve Faujeaux. Bylo na ni pozvano mnoho věřících i bludařů. Proto veřící si většinou zatím napsali spisky, obsahující důvody z rozumu i autority na potvrzení víry.

Po prozkoumání všech spisků byl ze všech z nich doporučen a všeobecně seválen spisek blaženého muže Dominika. Bylo stanoveno, že mají být za souhlasu obou stran zvoleni tři soudcové, kteří mají podati rozhodnutí, na čí straně je pravda. Ti mají přiněsti i spisek bludařů, který napsali sami bludaři pro obhájení svého učení. Víra té strany, o níž se soudcové vysloví jakožto o rozumnější, má býti pokladána za lepší.

Když se o věci mnoho rokovalo a soudcové se nemohli pro žádnou stranu rozhodnouti, přišlo se konečně na návrh hoditi oba spisky do ohně, a který z nich neshoří, v tom že je bezpochyby obsažena pravá víra. Byl tedy rozdělán velký oheň a oba spisky byly do něho vhozeny. Spisek bludařů oheň ihned strávil; druhý však, který napsal muž Boží, blažený

1) Fanjeaux, Pamiers, Lavaur, Montréal - města v jižní Francii.

2) v dubnu 1207.

Dominik, nejen že zůstal nedotčen, nýbrž í před očima všech z ohně daleko odletěl. Když tam byl po druhé a po třetí vhozen, vždy vyskočal a tak zřejmě ukázal na pravdivost víry a na svatost toho, kdo ten spisek napsal.

Avšak i muž Boží, biskup Diego, tak skvěle zářil bezuhonným životem, že si získával i lásku nevěřících. Získával si srdce všech, s nimiž se stýkal. Proto o něm bludaři veřejně prohlašovali, že takový člověk je zcela jiste předurčen k věčnému životu a že byl proto do tech krajů poslali, aby je vyučil pravé víře.

18. Založeli ženského kláštera v Prouille

Některé šlechtičny 1) byly pro chudobu svých rodičů posílány na výchovu a vzdělání do bludařských škol a ústavů. Aby Boží slulla Dominik zabránil onomu zlu, založil mezi Franjeaux a Montréalem 2) jakýs klášter. Ona vesnice se jmenuje Prouille a až dodnes tam Boží služebnice mile slouží svému Stvořiteli, velmi horlivě usilují o dokonalost a vedou život skvějící se čistotou a nevinností. Jim prospívá takový život ke spáse, lidem je za příklad; je rozkoší pro anděly a milý Bohu.

1) ženy ze svobodných rodů (nikoliv šlechtičny v našem významu), kromě dvou skutečných šlechticen.

2) Města v nejjižnější Francii.

19. Osmanský biskup Diego se vrací do Španěl. Jeho smrt

Na těchto svých kazatelských cestách zůstal biskup Diego celá dvě léta. Obávaje se, aby snad nebyl viněn nedbalosti o svou osmanskou diecési, kdyby snad ještě déle meškal na cestách, rozhodl se vrátiti se do Španělska. Umíňoval si, že vykoná visitaci své diecése a že z ní s sebou

doveze nějakou část peněz na dostavení řečeného ženského kláštera. Pak se chtěl zase vrátit a ustanovit konečně s papežovým souhlasem v těch krajinách několik vhodných mužů pro kazatelskou činnost, kteří by měli povinnost stále potírat bludy a při tom ovšem též hájiti pravdu víry. Vskutku ustanovil sv. Dominika, naplněného Duchem Božím, za duchovního těch, kteří tam zůstali. O časné věci se měl starat Vilém Claret, pocházející od Pamiersu; svatému Dominikovi měl však ze všeho, co podnikal, skládat účet.

Rozloučil se tedy s bratřími. Když přišel do Osmy,¹⁾ chodil po Kastilii 2) cestoval pěšky. Po několika dnech byl zachvácen nemocí, která jej sklátila do hrobu.³⁾ Tak dokončil velmi svatě tento pozemský život a přijal sladkou odmenu za své dobré skutky. Zemřel s přehojnými zásluhami a dosáhl bohatého pokoje.

1) asi v říjnu 1207

2)po Staré Kastilii; v této krajině bylo jeho sídelní město Osma.

3)30.prosince 1207

Po smrti prý byl oslaven zázraky. Není to nic divného, vždyť vedl tak ctnostný život a měl takový vliv u všemohoucího Boha. Už za přebídného a žalostného bydlení na této zemi si ho lidé vážili pro jeho znamenité činy a protože zářil skvělými ctnostmi.

20.Návrat mnichů, poslaných papežem k Albigenským

Když se ti, kteří zůstali v toulonském okolí, dověděli o smrti muže Božího (Diega), všichni se vrátili do svých klášterů. Zůstal tam jenom svatý Dominik, sám, aby dále kázal. A třeba se k němu někdy někteří na čas přidali, nezavázali se mu poslušností. Claret a jakýsi bratr Dominik, Španěl, pozdější maninský převor.¹⁾

21. Hlásání křížové výpravy proti Albigenským

Po smrti osmanského biskupa se začala ve Francii hlásat proti Albigenským křížová výprava, neboť papež Inocenc byl rozhořčen nad tím, že nezkrotný odboj bludařů se láskou k pravdě vůbec nedal zmírniti, ani nebylo možno probodnouti mečem Ducha, to je slovem

1) V originále: „prior extitit de Manino“. Dějepisci nejsou zajedno, kde byl tento Dominik vlastně převorem. Jedni říkají, že v Madridu, jiní v Segorii.

Božím. Proto se rozhodl obořiti se na něj aspoň silou meče hmotného. Potrestání tohoto věkového ukrutenství předpověděl Diego ještě za svého života, jako by je byl svým prorockým duchem předpověděl. Neboť když kdysi před velkým množstvím vznešených občanů zřejmě a veřejně potřel znova povstalý odboj a oni se posmívali těm, kteří jejich odboj podvraceli, svatokrádežně se omlouvali a hájili, rozhořčen zdvihl ruku k nebi a zvolal: „Pane, vztáhni svou ruku a dotkni se jich! “ Ti, kteří slyšeli ta slova, později pochopili, že byla řečena v Duchu; aspoň tak jim to daly pochopit útrapy.

22. O příkořích, spáchaných na sv. Dominiku na území Albigenských, a o jeho touze po mučednictví

Sv. Dominik v době, kdy hlásal Kříž, až do smrti hraběte Montforta,¹⁾ stále horlivě hlásal slovo Boží. Tehdy vytrpěl od nepřátel mnoho příkoří a vyvázl z mnoha nástrah. A když mu konečně kdysi vyhrožovali i vraždou, beze strachu odpověděl: „Nejsem já hoden mučednické slávy; ještě jsem si nezasloužil takto zemřít.“ - A později, když šel kolem místa, kde tušil, že jsou mu asi nastrojeny úklady, kráčel tudy, zpívaje si a vesele šel dále. Když to bludaři uslyšeli, podívovali se tak neochvějně

1) Šimona z Montfortu.

neohroženosti a řekli mu: „Což se smrti neděsíš? Co bys byl dělal, kdybychom se tě zmocnili?“ - On jim řekl: „Byl bych vás prosil, abyste mě neusmrcovali znenadání a náhle, nýbrž abyste mi pomalu usekávali údy a tak prodloužili mučení. Pak, abyste mi ukázali osekané části údů. A na konec, abyste mi vyloupali oči a abyste takto trup nechali ležeti v krvi nebo jej zcela usmrtili, abych si prodlužováním zasloužil slavnější mučednickou korunu.“ - Nepřátelé pravdy ztrnuli při těchto slovech úžasem a již mu pak nestrojili úklady, ani neútočili na duši spravedlivého,¹⁾ protože usmrcením by mu byli spíše po vůli než ke škodě. A světec se co jen mohl, ze všech sil, s velkou horlivostí a zápalem snažil získávat duše pro Krista. Jeho srdce plálo úžasnou a téměř neuvěřitelnou horlivostí o spásu všech.

23. Úcta všech k světcí pro jeho láskuk bližnímu

Měl vskutku lásku, nad níž nemá nikdo větší, než aby dal svůj život za své přátele.²⁾ Ba když laskavě vybízel jakéhosi neverce a zval jej do lůna věrně matky Cirkve a on mu odpověděl, že se musil z nouze o časné věci přidružit ke společnosti bludarů, poněvadž mu bludaři poskytli na živobytí peníze, které si jinde nemohl opatřit, byl k němu hned jat hlubokým

1) Srovnej žalm 93,21.

2) Srovnej sv. Jan 15, 13.

soucitem a rozhodl se, že se dá prodat a za výtěžek obdržžený za sebe, že pomůže z nouze v nebezpečí se ocitající duši. Byl by to i učinil, kdyby se o všechno nepostaral jiným způsobem ten, který jest bohatý,¹⁾ a nezmírnil tak bídu onoho člověka. Tak rostl Boží sluha Dominik ve ctnostech a slavné pověsti. Bludaři naň zavlstivě pohlíželi. Oč však on byl lepší, o to ničemnější bylo jejich oko, jež pro svou krhavost nemohlo snést paprsku světla, které z něho zářilo. Ale spílali mu a neustávali se mu posrmívati, zahrnujíce jej zlobou, vynášenou z pokladu jejich ničemného srdce. Nevěřící se mu posmívali, věřící mu však oddaně blahopřáli a všichni katolíci jej ctíli a milovali, takže jeho lahodná svatost a ušlechtilé chování ohromovalo i srdce předních lidu a způsobilo, že si velmi zasloužil úcty arcibiskupů, biskupů a i jiných prelátů té krajiny.

24. Světec dostává darem jakési jmění

Rovněž hrabě montfortský mu velmi přál a byl mu velmi oddán. Se souhlasem svých přívrzenců daroval mu a všem, kdož ho nasledovali, aby mu pomáhali v započaté práci pro spásu duší, znamenitý zámek

Cassaneuil.2) Svatému Dominikovi patřil i kostel ve Fanleaux a ještě jiné důchody, z nichž ze všech se mohl on a jeho druhové živit.

1) t. j. Bůh.

2) Zámek a pozemky v Agenské diecési.

Uskrovněovali se, jak jen mohli, a ostatek z těchto důchodů dávali sestřám prouillského kláštera. Ještě totiž nebyl založen řád kazatelů; dosud se pouze jednalo o jeho založení, ačkoliv světec se ze všech sil věnoval kazatelské činnosti. Ale ono pozdější nařízení, nepřijímat jmění a přijaté si neponechávat, se nezachovávalo.

25. První vstoupili do řádu br. Petr Cellani a br. Tomáš Toulousu. Kde měli bratři v Toulousu první dům

Od smrti osmanského biskupa až do Lateránského sněmu uplynulo téměř deset let.1) V té době jako by se bylo slunce zastavilo.2) Když nadešel čas, kdy biskupové začali přicházeti do Říma na Lateránský koncil, nabídli se sv. Dominikovi dva šlechtí a schopní mužové. Jeden z nich je br. Petr Cellani, který se později stal prvním převorem v Limoges, a druhý br. Tomáš, muž velmi vážený a výmluvný řečník. První z nich, br. Petr, daroval sv. Dominikovi a jeho druhům veliké a skvěle zařízené domy, které měl v Toulousu

u Narbonského zámku. Od té doby se po první bratři usídlili v Toulousu v těchto domech. Rovněž od té doby všichni, kteří s ním byli, stávali se víc a více pokornější a cvičili se v řeholním způsobu života.

1) Možno počítati nanejvýše 9 let, něvadž biskup Diego zemřel 6. února 1207 a sněm byl. 1215.

2) Pro svízelně válečné a náboženské poměry.

26. Z důchodů se jim doatává nejen obživy, nýbrž i jiných věcí

Šťastné paměti biskup toulonský Fulko velmi něžnou láskou miloval blaženého Dominika, milého Bohu i lidem. Když viděl, jak tito bratři řeholně žijí, jak jsou oblíbení a horlí v kázání, zajásal nad objevením se nového světla. Se souhlasem své celé kapituly nabídl bratřím šestinu všech desátků ze své diecése, aby jim tímto příjmem přispěl na opatrování knih a nutných věcí.

27. Sv. Dominik jde s toulonským biskupem k papeži

Tento biskup si vybral za průvodce bratra Dominika, aby spolu šli na koncil lateránský.1) Oba chtěli pápeža Inocence 2) prositi, aby sv. Dominikovi a jeho druhům potvrdil řád, který by se nazýval řád Kazatelů a byl by též pro kázání. Rovněž aby potvrdil jmenované duchody, které bratřím přidělil jak hrabě, tak biskup.

Když římský Velekněz uslyšel tuto žádost, vybídl sv. Dominika, aby se vrátil k svým bratřím, aby společně náležitě uvážili a za všeobecného souhlasu si vybrali některou schválenou již řeholi. Až to vykonají, pak že se má vrátit k papeži žádat potvrzení všeho toho.

1) Konal se v listopadu 1215.

2) Inocenc III.

Po skončení sněmu se navrátili domů a oznámili bratřím papežovu odpověď. Budoucí kazatelé si vybrali řeholi blaženého Augustina, výborného kazatele, a přibrali si nadto ještě některé přísnější zvyky` pokud jde o stravu, posty, lůžka a vlněné odevy.- Rozhodli se též a nařídili nemítí žádné jmění, aby se starosti o věci pozemské nepřekáželo kazatelské povinnosti. Byli ochotni ponechat si pouze důchody. Toulonský biskup jim se souhlasem své kapituly přídělil tři kostoly. Jeden v městě, druhý v městečku Pamieru, třetí mezi Soreze 1) a Puy-laurens 2) totiž kostel P. Marie Lescurské. Při každém z nich měl býti klášterní dům v čele s převorem.

28. První kostel bratří v Toulousu

V létě léta Páně 1216 byl dán bratřím první kostel v Toulousu, zřízený ke cti sv. Romána. Při ostatních dvou kostelích nikdy nehydlil žádný bratr. Avšak u dříve jmenovaného kostela svatého Romána byl ihned vystavěn klášter se světničkami ke studiu a též dosti vhodným ke spaní. Bratří v něm bylo na šestnáct.

29. Smrt papeže Inocence (III). Nastolení papeže Honoria. Potvrzení řádu

Zatím zemřel papež Inocenci. 3) Jeho nástupcem byl zvolen 4) Hohorius. 5) Sv. Dominik

1) V departamentu Tam. - 2) Asi ze km sever. od Sorize.
3) 16. července. - 4) 19. července. - 5) Honorius III.

brzy k němu přišel a dosáhl potvrzení řádu podle svého úmyslu, jak si zřízení řádu představoval a zcela a ve všem, čeho si přál dosáhnouti.

30. Smrt hraběte z Montfortu, již sv. Dominik předvídal. Rozeslání bratří do světa

Léta Páně 1217 se Toulouští připravovali, že válečně napadnou hraběte z Montfortu. Ukázalo se, že i Boží muž Dominik skrze Ducha sv. o tom něco před tím věděl. Ve vidění spatřil vysoký strom, krásný a líbezný, v jehož ratolestech hnízdl velké množství ptactva. Strom se náhle skácel a hovějící si v něm ptáci se rozletěli. Člověk plný Božího Ducha tedy pochopil, že hraběti z Montfortu, velkému to a slavnému ochránci mnoha lidí, hrozí velmi blízká zkáza a smrt.

Vzýval Ducha svatého. Potom svolal bratry a řekl jim, že se ve svém srdci rozhodl poslati je do světa, třeba je jich málo, a že již nebudou déle pospolu bydlet. 1) Všichni se divili jím vyřčenému úmyslu, že se mají tak brzy rozejít. Poněvadž však byli vedení jeho svatostí, kterou na něm spatřovali, snáze s tím souhlasili, v naději, že se dílo šťastně zdaří. Myslíl též, že by bylo dobré, kdyby si některého bratra zvolili za opata. Jeho autoritou se měli ostatní řídit, jakožto výše postaveného

1) Toto rozeslání bratří se stalo na svátek Nanebevzetí P. Marie r. 1217.

a jejich hlavy. Sám si vyhradil možnost kárati je. Za opata byl řádně zvolen br. Matouš. 1) Byl první, ale i poslední nazván opatem v tomto řádě, poněvadž bratři, aby se jim zakořenínila pokora, se později rozhodli, aby se představený bratří nenazýval opat, nýbrž řadový mistr. 2)

31. Bratři posláni do Španělska

Pro Španělsko byli určeni čtyři bratři: br. Petr Madridský, br. Gomez,³⁾ br. Michal Uzerský a br. Dominik.⁴⁾ Tito dva poslední byli později mistrem Dominikem posláni z Říma do Bologně, když se vrátili za světcem ze Španělska a máličko v Římě pobýli.⁵⁾ Nedařila se jim totiž práce ve Španělsku s takovým užitkem, jak si to přáli. Dvěma ostatním se však dílo výborně dařilo, takže s velkým užitkem rozšévali slovo Boží. - Výše řečený Dominik byl neobyčejně pokorný. Byl sice málo učený,⁶⁾ zato však bratr skvělých ctností. Nebude ne-
užitečné něco o něm říci.

1) t.zv. Francouzský.

2) Nyní nejvyšší představený našeho řádu se nazývá „velmistr“.

3) Suero Gomez.

4) Dominik ze Segorie.

5) Na jaře 1218.

6) Bernard Gui o něm naopak pravi: „Řečený Dominik byl neobyčejně pokorný, co do postavy sice menší, zato však vynikající učeností a ctnostmi.“

32. Jak br. Dominik (španělský) přemohl nástrahy pokoušející jej ženy

Kdysi se jacísi druhové, snad jeho nepřátelé, uradili, že k němu pod záminkou zpovědi pošlou jakousi nestydatou ženu, nevěstku, dablův to nástroj, překážku čistoty a pochodeň neřestí. Takto jej ona oslovila: „Jsem ve velké tísní, nadmíru planu, jsem převelmi spalována, a teď, běda mi, nepoznal mě! Kdyby mě však i poznal, nebyl by mne snad můj miláček býval hoden; mé srdce k němu vzplanulo nevyhládivitelnou láskou. Porad' mi, prosím tě, dej mi lék, neboť hynu. A můžeš to učiniti.“¹⁾ Takto jedovatě a vychytrale k němu nevěstka mluvila, aby svedla nevinného bratra. Když jí bratr spasitelným přesvědčováním nemohl odvrátit od jejího naléhání, poznal, jaké mu z této osoby a věci hrozí nebezpečí. Nevěstka řekla, že k němu hoří vášní. On jí odpověděl: „Nyní odejdi a vrať se za nějakou chvíli. Připravím místo, kde bychom se mohli vhodně sejít.“ Potom vešel do světničky a nachystal dva ohně, ale tak, že byly sice odděleny, ale blízko sebe. Když přišla nevěstka, skočil doprostřed ohně a vybízel i ji. - Řekl jí: „Hle, to je vhodné místo pro takovou ohavnost. Chceš-li, pojď, budeme smilnit.“ - Ona se však velice poděsila, když viděla, jak se ten člověk vrhl nebojálčně do šlehajících plamenů.

1) Nevěstka bratru praví, že má sice milého, ale že je ochotna spíše milovati jej, oddá-li se jí. Napřed mluví nepřímou, dále však již vyjevuje žádost zcela otevřeně.

Vykřikla a přemožena tím, odešla. A on vyšel z ohně neporušen. Nezvítězil nad ním ani žár hmotného ohně, ani žár svůdně žádostivosti.

33. Prvních sedm bratří posláno do Paříže.

Do Paříže byl též poslán br. Matouš, zvolený opatem, s bratrem Bertrandem, který se stal později provinciálem Provincie.¹⁾ Byl to velmi svatý muž a neúprosně na sebe přísný, neboť velmi tvrdě umrtvoval své tělo a v mnohém se připodobnil a vzal si příklad ze sv. Dominika. Několikrát jej i doprovázel na cestách. Tí tedy byli určeni pro Paříž, aby s listinami od papeže ohlásili potvrzení řádu. S nimi šli též dva

jiní bratři, br. Jan (z Navarry), a Angličan br. Vavřinec. Tomu Pán zjevil, dříve než přišli do Paříže, mnoho z těch věcí, které se měly bratřím v Paříži přihoditi; totiž jak tam budou bydlet, kde budou jejich domy, a že bude do řady přijato mnoho bratří. A jak předpověděl, tak se i potom stalo. Odděleně od nich byli posíláni br. Manes,²⁾ rodný bratr sv. Dominika, a Španěl br. Michal. Měli s sebou bratra laika z Normandie, který se jmenoval Oderich.

Ti všichni byli posláni do Paříže. Tři poslední si však pospíšili a dříve tam došli.

1) Je to bl. Bertrand z Garrigue. Zemřel r. 1230. Jeho svátek se slaví 6. září. Byl provinciálem Provincie (čili Provence); nyní se tato provincie nazývá Toulouská.

2) Svátek bl. Manesa je 31. července.

Do Paříže přišli 12. září 1217.¹⁾ Ostatní, o nichž jsme mluvili, přišli za nimi za tři týdny. Najali si tam dům u hospice P. Marie před palácem pařížského biskupa.

34. Bratřím je v Paříži darován klášter sv. Jakuba

Léta Páně 1218 byl dán bratřím od mistra Jana,²⁾ děkana od sv. Kvintina, a od pařížské university klášter sv. Jakuba. Stalo se tak naléhavé prosby papeže Honoria. Byl jim však prozatím dán jenom k používání. Nastěhovali se do něho 6. září.³⁾

35. Poslání prvních bratří do Orléansu

V tomto roce ⁴⁾ byli také kteřísi mladí a prostí bratři posláni do Orléansu. Byla to len

jakási malá seménka, která však měla v budoucnosti bohatě vzklíčit.

36. Poslání prvních bratří do Bologně

Začátkem roku 1218 poslal sv. Dominik z Říma bratry do Bologně. Byli to br. Jan Navarry a jakýsi br. Bertrand.

1) Dětrich z Apoldy udává den 1. října 1217.

2) Jan z Barrastry. - 3) 6. září 1218.

4) Totiž r. 1219, t. j. v době jednoho roku od příchodu bratří do Paříže.

Později poslal do Bologně br. Christiana s jedním bratrem laikem. Když dleli v Bologni, mnoho tam vytrpěli pro chudobu nedostatkem.

37. O zázračném přijetí mistra Reginalda sv. Dominikem v Říme do řádu

Těhož roku, když dlel sv. Dominik v Římě, přišel tam mistr Reginald děkan kapituly od sv. Aniána ¹⁾ v Orléansu. Chtěl se z Říma plaviti po moři.²⁾ Byl to velmi slavný muž, slynoucí učeností. Přednášel pět let církevní právo na pařížské universitě. Když tedy přišel tío Říma, těžce onemocněl. Sv. Dominik jej přišel několikrát navštívit. Vybízel ho, aby se stal účastným Kristovy chudoby a aby se přidružil k jeho řádu. Tak ho přiměl k tomu, že svobodně a zcela souhlasil se vstupem do tohto řádu, takže se k tomu zavázal i slibem.

Zmenšilo se i vážné a téměř již beznadějně nebezpečí hrozící z jeho nemoci. Byl to jistě zázrak, vykonaný Boží mocí. Neboť když za prudké horečky přišla k němu ve viditelné podobě nebeská Královna Panna Maria, Matka milosrdenství, pomazala mu oči, uši, nos, ústa, bedra, ruce a nohy, jakousi hojivou mastí, již byla s sebou přinesla. Takto k němu mluvila: „Mažu te svatým olejom nohy k hlásání evangelia pokoje“. Mimoto mu též ukázala celý

1) Saint Aignan.

2) Bl. Reginald chtěl jeti do Svaté Země

habit 1) tohoto řádu. Ihned byl tedy úplně uzdraven. Tak se na celém těle zotavil, že se lékaři, kteří téměř zoufali nad jeho uzdravením, divili, když se přesvědčili, že je zdrav. O tomto neobyčejném zázraku sv. Dominika později veřejně vyprávěl mnohým bratřím, kteří dosud žijí. Když o něm v Paříži mluvil na veřejné promluvě k více bratřím, já sám jsem byl při tom.

38. Mistr Reginald se plaví přes moře. Po návratu přijímá v Bologni do řádu mnoho hlatří

Když se tedy mistr Reginald uzdravil, třebaš již byl vázán řádovými sliby, dal se na cestu přes moře, 2) aby splnil svou touhu. Pom návratu přišel do Bologně 21. prosince. 3)

Dal se horlivě a zcela do kázání. Měl ohnivou výmluvnost. Jeho řeč jako hořící pochodeň rozplameňovala srdce všem posluchačům, že sotva měl kdo tak kamenné srdce, že by je byl ukryl před jeho žárem. Tehdy vřela celá Bologna, neboť se zdálo, že povstal druhý Eliáš. Tehdy přijal v Bologni do řádu mnoho bratří.

Rovněž počet žáků začal vzrůstat a mnoho se jich k nim přidalo.

1) Tak se nazývá náš řeholní oděv. Dříve nosili bratři oděv řeholních kanovníků, totiž bílou vlněnou řízu s bílou lněnou rochetou.

2) Asi na konci června 1218.

3) Téhož roku.

39. Sv. Dominik cestuje do Španělska. Jeho návrat

Téhož roku přišel sv. Dominik do Španělska 1) a založil tam dva kláštery. 2) Jeden v Madridě, dnešní kláštor sester, druhý v Segorii, první klášter bratří ve Španělsku. Potom se dal na zpáteční cestu. Roku 1219 přišel do Paříže, 3) kde našel asi třicet spolu bydlících bratří. 4) Pobyl tam jen krátký čas a odebral se do Bologně. 5) V klášteře sv. Mikuláša našel mnoho schromážděných bratří, kteří tam žili v kázni Kristově za pečlivého vedení br. Reginalda. Když k nim tedy přišel, byl radostně ode všech bratří přivítán. Bratři mu prokazovali synovskou úctu. Za svého pobytu s nimi působil světec duchovními radami a svým příkladem na vzrůst této mladické nově zasazené štěpnice.

40. Sv. Dominik posílá mistra Reginalda do Paříže.

Z Bologně poslal svatý Dominik br. Reginalda do Paříže, z čehož měli bratří velký zármutek, protože byli jeho syny, které byl slovem

-
- 1) Na cestu do Španělska se vydal, až přijal br. Reginalda do řádu (r.1218).
 - 2) Začátkem března 1219.
 - 3) Asi uprostřed července. Cestoval tam s bl. Bertrandem z Garriguedem z Garrigue.
 - 4) V klášteře sv. Jakuba.
 - 5) Paříž opustil již koncem července. Do Bologny přišel v druhé polovici srpna 1219.

evangelia Kristu znovu zrodil. Plakali, že byli tak brzy oderváni od prsou matky, na něž byli přivykli. To vše se však dělo na Boží pokyn. A bylo v tom cosi velmi podivuhodného, když sluha Boží sv. Dominik posílal bratry tam a onam do různých končin Církve Boží, jak jsme se o tóno zmínili. Činil to vše s takovou důvěrou a bez nejistoty a pochybování, třeba se někdy jiným zdálo, že by tak neměl jednat. Byl si jakoby budoucím výsledkem jist, a jako kdyby byl poučen zjevením Ducha svatého. A kdo by se odvážil to popírat? Vždyt nejprve měl jen málo bratří a byli většinou jen málo vzdělání a prostí. Poslal je porůznu do všech krajů Církve, aby děti světa, které všechno soudí podle své moudrosti, raději mu dávaly za vinu, že chce započít dílo zničití než že chce vystavět velkou budovu. Sám doprovázel modlitbami vyslané bratry a mocný Bůh se staral o zvětšení jejich počtu.

41. Smrt bl. Reginalda

Bratr Reginald, muž svaté památky, přišel tedy do Paříže s neúnavným žářem ducha kázal Ježíše Krista, a to ukřižovaného. Co kázal slovem, i skutkem plnil. Ale Pán jej povolal rychle s této země. Zakrátko dokonav, vyplnil časy mnohé.2)- Zanedlouho tedy Onemocněl,

- 1) Zemřel na počátku února 1220. Svátek bl. Reginalda (Orleanského) se slaví 17. února.
- 2) Kniha Moudrosti 4, 13

a když přišel čas jeho tělesné smrti, zesnul v Pánu a ubíral se do skvělého a nádherného Božího Domu, ten, který za svého života tak hořlivě miloval chudobu a prostotu. Pochovali jej v kostele Notre-Dame des Champs, poněvadž bratři neměli dosud vlastní hřbitov. Ale ještě si vzpomínám, že bt. Matouš,1) který ho znal už ve světě jako slavného a vybraně žijícího muže, ještě za života se ho několikrát jakoby s podivem tázal: „Mistře, nebylo to pro vás kruté obléci si ten hábit?“ On však sklopiv oči mu odpověděl: „Myslím, že jsem v tomto řádě nezískal žádnou zásluhu, poněvadž jsem v něm měl vždy příliš velké zalíbení.“

42. O jakémsi vidění po Smrti bl. Reginalda

Téže noci, kdy vzlétla k Pánu duše svatého muže, viděl jsem ve snu bratry, jak jedon jakousi lodí po širém moři. (Tehdy jsem ještě nebyl oblečen řádovým rouchem, jenom jsem br. Reginaldovi slíbil, že do řádu vstoupím.) Avšak loď, na níž jeli, se potopila, ale bratři vyvázli bez pohromy. Myslím, že touto lodí byl sám br. Reginald, kterého tehdy bratři pokládali za svou oporu.

43. O jakémsi vidění před jeho smrtí

Jindy zase se komusi jinému před jeho smrtí zdálo, jako by viděl, jak je ucpán jakýsi čistý

1) První (a poslední) opat.

pramen, ale místo něho najednou vytryskly dva prameny. Vyznávám upřímně, že nejsem s to abych se odvážil vyložit si, mělo-li to vidění znamenat nějakou skutečnost. Pouze vim, že br. Reginald přijal v Paříži do řádu jenom dva bratry, z nichž jedním jsem já a druhým br. Jindřich, pozdější kolínský převor. 1) Toho jsem v Kristu miloval obzvláštní láskou, více než všechny lidi, neboť byl vskutku nádobou počestnosti a milosti. Nepamatuji se, že bych byl v životě viděl člověka hodnějšího lásky. Nebude neúžitečné připomenout, jak brzy dozrál, jak brzy spěchal vejíti v pokoj Páně a jak velké ctnosti měl ten člověk.

44. Kde a jak byl vychován br. Jindřich

Tento bratr Jindřich 2) se narodil ze vznešených rodičů. Kanovník utrechtského dómu, svatý a velmi zbožný to muž, pečlivě vychovával Jindřicha již od útlého mládí v kázni a bázni Boží. Poněvadž tento dobrý a spravedlivý muž umrtvoval své tělo, pohrdal mrzkými svody tohoto světa a konal mnoho zbožných skutků, mohl učit navykati jemnou chlapcovu duši všem ctnostným skutkům; učil ho umývati chudým nohy, choditi do kostela, děsiti se neřestí, pohrdati rozmařilostí a milovati čistotu. A poněvadž měl skvělé nadání, projevoval ve všem velkou učelivost a způsobílost pro

1) Kolín n. / Rýnem.

2) Je to Jindřich Starší, Kolínský.

ctnostný život A tak zatím co rostl věkem, rostla zároveň i jeho povaha, takže když jsi s ním rozmlouval, pokládals ho za anděla a bylo možno si myslet, že měl vrozeno ctnostné chování.

Tak po letech přišel do Paříže a hned začal studovat bohovědu. Měl velmi bystrý přirozený postřeh a velmi uspořádaný způsob myšlení. Bydleli jsme v jednom domě, žili jsme spolu, a tak vyrostlo mezi námi sladké a vroucí přátelství. Blahé paměti bratr Reginald přišel tou dobou do Paříže, a hořlivě tam kázal. Pohmut milosti Boží, umínil jsem si a v srdci jsem slibil, že vstoupím do onoho řádu. 1) Věděl jsem, že v něm najdu jistou cestu spásy, jak jsem si jí představoval, ještě než jsem bratry poznal, v mysli často o tom uvažuje. Když se mi tedy upevnilo v duši tot rozhodnutí, počal jsem se všemožně starat o to, jak bych k témuž úmyslu přiměl svého druha a přítele; viděl jsem totiž, že má všechny dary a milosti vhodné pro úřad kazatelský.

Jindřich se zdráhal. Já však jsem na něj nepřestával naléhati, až se šel se mnou k bratru Reginaldovi vyzpovídati a byl od něho pobídnut ke vstupu do řádu. Když se od něho ke mně vracel, otevřel jsem mu knihu proroka Isaiáše, a jako bych tam byl našel radu, padlo mně hned do očí místo: „Hospodin dal mi dovedný jazyk, abych uměl slovem podporovat toho, který jest unaven; každé ráno mi budí ucho, abych ho slyšel jako mistra.

1) Kazatelů.

Hospodin Bůh otvírá mi ucho, ja pak neodmlouvám, necouvám zpět. Zatím co jsem Jindřichovi vysvětloval prorokova slova v tom smyslu, že velmi vyjaděují stav jeho nitra a že jako by jimi k němu mluvilo nebe,

poblzel jsem ho, aby podrobil svůj mladý věk jhu poslušností. Maličko dále jsem zpozoroval tato slova: „Stůjme spolu“ Slova ta nás napomínala, že se nemáme v této svaté společnosti od sebe odlučovati.

Když jsem pak již byl v Bologni, Jindřich narážející na tato slova, psal mi z Kolína (Köln): „Jak je to nyní s oním výrokem >>Stůjme spolu >>? Ty jsi v Bologni a já v Kolíně! “

Dále jsem mu říkal: „Kde si můžeme, prosím tě, získati bohatější zásluhy a slavnější věnec, než když budeme míti podíl na chudobě samého Krista Pána a jeho apoštolů, kteří ho nasledovali, a jestliže z lásky k chudobě pohrdneme tímto světem?“ Byl sice rozumovými důvody spokojen, ale jeho vůle jevila nechut, zpěchovala se a přesvědčovala jej o opaku.

45. Bratr Jindřich se dává pohnouti ke vstupu do řádu

Téže noci šel Jindřich do kostela Panny Marie na Jitřní hodinky a setrval tam až do svítání; vroucně se modlil k Matce Boží, aby zlomila odpor jeho vůle k řeholnímu životu. Když se mu zdalo, že se jeho stav modlitbou vůbec nelepší a jeho srdce se neobměkčuje, začal sám sebe litovat a chystal se odejít, říká si: „Nyní poznávám, svatá Panno, že se nadě mnou nesmiluješ; není pro mne místa ve společnosti Kristových chulďasů.“ Jeho srdce bylo opravdu trápeno touhou po onom řádě, v němž se skládá slib dobrovolné chudoby, poněvadž mu kdysi Pán ukázal, jak bezpečné bude chudému postavit se před obličej večného Soudce.

46. O jeho vidění a jaký je jeho výklad

Když měl kdysi vidění, zdálo se mu, že stanul před soudnou stolicí Boží a spatřil tam

nesmírně mnoho souzených a těch, kteří s Kristem soudili. Sám byl mezi těmi, co měli býti souzeni; když se domníval, že při soudu vyvázne jakožto nevinný, ježto si nebyl vědom žádného zlého skutku, vztáhl k němu ruku jeden z těch, kteří byli na straně soudcově a oslovil jej: „Ty tam, řekni, cos kdy opustil pro Pána?“ Takováto přísná otázka ho podě silá, protože neměl, co odpovědět.

Zatím vidění zmizelo. Poučen tímto napomenutím, zatoužil po dokonalé evangelické chudobě; překážela mu jen jeho liknavá vůle, aby svou touhu uvedl ve skutek.

A jak vypravují, když již byl na odchodu z chrámu, sám sebe obžalovával a byl zarmoucen, proměnil mu zcela jeho srdce Ten, jenž se zalíbením shlíží na pokorné. Hned se mu z očí vyronily slzy, v duši se mu uvolnilo, takže se zcela rozplýval před Pánem, a pro velký vnitřní zápal, zcela změkla ona tvrdost, takže sladké jho Kristovo, které se mu zdálo před kratičkou chvílkou velmi těžké, jako vosk změklo a vůbec se stalo lehké a příjemné. V onom zápalu žáru tedy vstal, rychle spěchal k místru Reginaldovi a slíbil mu, že vstoupí do řádu. Potom přišel ke mně. Když jsem se ho tázal, odkud přichází, pozoroval jsem na jeho andělské tváři stopy po slzách. On odpověděl: „Učinil jsem Pánu slib a vyplním jej.“

Odložili jsme však vstup do řádu až do postu. Zatím jsme získali ještě jednoho našeho druhu, pozdějšího bratra Lva, jenž se stal po bratru Jindřichovi převorem.

47. O vstupu bratra Jordána, Jindřicha a Lva do řádu

Když tedy přišel den, kdy se věřícím dává popelec, aby si připomenuli, že „prach jsou a v prach se oblatí“, i my jsme se společně rozhodli dáti se na cestu pokání, vyplniti totiž Pánu daný slib. Ostatní z našich

spolbydlících druhů dosud o tom nevěděli. Proto když bratr Jindřich odcházel z domu, jeden druh se ho tázal: „Kam jdete, pane Jindřichu?“ On odpověděl: „jdu do lčšeti'lanie.“⁵ On tehdy sice neporozuměl, co tím chtěl říci, pochopil to však, až mu vyložilí, co se vlastně stalo. Neboť ono slovo „Bethanie“ znamená 1) „Dům poslušnosti“ ; znamenalo tedy jeho vstup do řádu.

Šli jsme tedy všichni tři do kláštera sv.Jakuba a přišli jsme právě, když už btatři zpívali:

1) V hebrejštině.

„Oblecme se v člověka nového!“ Přišli jsme mezi ne sice neočekávaně, ne však nevhodně. Hned jsme svlékli starého člověka a oblékli tam nového, aby bylo skutkem dovršeno, co oni pěli.1)

48. Život br. Jindřicha. Jakou dostal od Boha milost

Tomuto br. Jindřichovi udělil Pán velkou a podivuhodnou milost, když kázal pařížskému kněžstvu. Jeho živá a působivá slova velmi silně pronikala srdce posluchačů.

Neviděla nikdy před tím Paříž, pokud si mohu vzpomenout, že by byl kdy býval vzbudil pozornost celého kněžstva tak mladý a všeobecně oblíbený kazatel.

A do této nádoby vyvolení snesl Bůh mnoho znamenitých milostí. Byl totiž pohotový k poslušnosti, utvrzený v trpělivosti, byl laskavý a mírný, příjemně veselý a šířil kolem sebe laskavost. Byl umírněný v řeči, měl výmluvný jazyk, bystré nadání, byl stepilé postavy a půvabně tváře; měl ušlachtilou povahu, byl zručný v psaní, odborník ve slohu. Jeho hlas znel andělskou hudbou. Nikdy jsi ho neviděl smutného, nikdy vzrušeného. Vždy byl shovívavý, vždycky veselý. Spravedlnost jej osvobodila od tvrdé přísnosti a zcela si jej získalo milosrdenství. Tak velkou vlídností si snadno získával srdce všech. Choval se ke všem tak důvěrně, že když jsi s ním jen maličko pobyl, samovolně sis ho nade všechny lidi zamíloval.

1) Stalo se to 12. února 1220.

A nutně byl ode všech milován ten, ježž Bůh zahrnul milosti. A ačkoliv tak nade všechny ve všem vynikal, jak jsme to o něm právě vypočítali, že se zdál míti v neobvyklé hojnosti každou milost, přece však se proto nevynášel; naučil se totiž od Krista býti tichý a pokorný srdcem.

49. Zjevení, které se událo po vstupu Jindřicha do řádu

Po vstupu br. Jindřicha do řádu, onen svatý muž, který jej byl vychoval, a jiní dva muži při téměř kostele, zbožní a dobří to lidé - všichni tři jej velkou láskou milovali - byli velmi pobouřeni,1) ježto dosud neznali a neslyšeli o novém řádě, a pokládali mladíka tak nadějného za ztraceného. Málem by se už tedy byli usnesli, aby několik nebo jeden z nich šel do Paříže, aby ho odvrátil a zadržel od tohoto nerozumného kroku, za jaký jej sami považovali.

Telidy jeden z nich pravil: „Nejednejme tak unáhleně, nýbrž prodleme tuto noc společně na modlitbě, prosíce, aby nám Pán laskavě vyjevil, líbí-li se mu tato věc“ -

Nastala noc. Když dleli na modlitbáeh, uslyšel jeden z nich s nebe znějící hlas: „Řízením Božím se to stalo, a nebude již možno to změnití.“ Tímto Božím zjevením byli tedy zcela ujištěni a již se proto nermoutili, ale napsali mu do Paříže, s důvěrou jej vybízeli k vytrvalosti a líčili

mu, jakým způsobem se událo ono zjevení.
Četl jsem ten dopis. Byl plný lásky, líbeznosti a sladkosti.

50. Br. Jindřich je poslán do Kolína (Köln)

Br. Jindřich byl poslán za převora do Kolína.¹⁾ Kolik to tučných snopů - dušítam stálým kázáním získal pro Krista, ať už to byly panny, vdovy, či praví kajícíci! Jak horlivě rozněcoval v srdcích mnoha lidí ohen, jež přišel Pán hodit na zemi,²⁾ a roznícený dále udržoval! Tak dosud volá celý Kolín.

Měl ve zvyku často připomínati lidem, že jméno Ježíš si zaslouhuje co největší úcty a klanění.³⁾ A já pravím, že kdykoliv i dnes tak uctivě bude proneseno buď v kostole nebo při kázání toto svaté jméno, které jest nade všecko jméno,⁴⁾ že se ihned v mnohých srdcích alespoň trochu probudí zbožna úcta.

51. Smrt bt. Jindřicha

Když šťastně dokončil běh tohoto života, v přítomnosti modlících se bratří svatě zesnul v Pánu. Avšak dříve než odešla jeho duše,

1) Kolín nad Rýnem (Köln am Rhein).

2) Lukáš 12, 49.

3) Činil tak proti tehdejšímu zlozvyku častého klení a zlořečení.

4) Filipským 2, 9.

když mu bylo udělováno poslední pomazání, sám se živým hlasem modlil litanie a modlitby za umírající, jako by byl jedním z bratří. Po skončení všech modliteb zbožně napomínal bratry, takže se dali do usedavého pláče.- Kdo však vypoví, jaký byl pláč při jeho smrti, jak štkaly a naříkaly vdovy a panny, a co se bolestně navzdychali jeho spolubratři a přátelé?

Na mnoho věcí se sice o něm pamatují, abych se však o něm snad příliš mnoho nerozpisoval, postačí připomenout jeden příběh z těch mnoha, které jsem se po jeho smrti dozvěděl z pravdivých výpovědí a od svätých a věrohodných osob.

52. Co zjevil jetinomu řeholníkovi

V městě Kolíne žila jakási ctihodná paní, která milovala bratra Jindřicha, když ještě žil, obzvláštní láskou. Jednou ho prosila, aby jí slíbil, že se jí po smrti zjeví, jestli ovšem on zemře první. On slíbil, že splní žadarelčiny prosby, bude-li se to ovšem líbit Bohu. Když tedy zemřel očekávala jej a velmi horoucně jej chtěla spatřit, jak to byl slíbil. Tehdy též bývala nepříjemně trápena jakýmsi hrozným pokušením, takže byla ďáblem velmi znepokojována a pokoušena proti víře, zda totiž duše zemřelých po tomto životě jsou zničeny, či žijí dále. Ale ač jej sebe déle čekala a toužila jej spatřiti, nezjevilo se nic. A tak pokušení stále více mohutnělo. Ona si v srdci říkala: „Kdyby na tom bylo něco pravdy, co se nám o budoucím životě vykládá, už by mě o tom musil ujistit ten, kterého s takovou láskou ctím.“

Když se tak trápila, byla sklíčena a srdce jí zesmutnělo, tu, hle, kterémusi řeholnímu bratrovi se zjevil br. Jindřich a pravil mu: „Jdi k oné paní a zavolej jí jejím vlastním jménem.“ Onen bratr to jméno totiž neznal, neboť je měla už od dětských let z jakéhosi zbožného důvodu změněné, a pak ji už vůbec nenazývali křestním jménem. Onen bratr se to tehdy dověděl po prvé, když mu to bratr Jindřich vysvětlil a vyložil. Řekl mu: „ Jdi k ní, a když ji za mne pozdravíš, řekni jí: To a ono sis

navykla konat. Už tak nedělej, nýbrž konej to tak a tak." - Ony skutky byly tak tajné, že mimo něj o nich nevěděl žádný člověk. - Když k němu takto mluvil, zpozoroval onen dobrý muž na jeho prsou velmi jasnou a třpytící se perlu a před jeho tváří jakousi zeď, do níž byly vsázeny drahé kameny; často na ni upíral zrak a uvažoval. Bratr se ho otázal: „Co má, můj pane, znamenati tato tak zářící perla na vaší hrudi a co ta převzácná zeď?“

On mu odpověděl: „Tato perla znamená čistotu srdce, již jsem si uchovával za života, a když na ni patřím, jsem naplňován velkým štěstím. Rovněž tato zeď jest ona část domu Božího, kterou jsem za živa vystavěl kázáním a zpovídáním." - Mezitím přišla též nebeská Královna, Matka milosrdenství, Panna Maria, a když se blížila, řekl bratr Jindřich onomu bratrovi: „To jest má Paní, Matka Spasitelova, která si mě vyvolila za svého sluhu. Považ, jaké máme útočiště, je-li ona s námi!“ Když to pověděl, ihned se k ní přidružil a odešel s ní.

Onen dobrý muž tedy šel a oznámil oné paní všechno po pořádku. Prozradil jí, že kromě jiných znamení, jejichž zjevením se měla dokázati pravda, zná některé jej nejtajnější skutky. Dostalo se jí tím velké útěchy a byla osvobozena od prudkého pokušení.

Ale mnohem větší radost měla z toho, co si později sama zasloužila zakusiti. Když kdysi byla doma ve světnici skloněna nad jakousi skřínkou a se zbožnou láskou si opět četla dopis, který jí kdysi poslal bratr Jindřich, zastavila se v onom dopise nad jednou větou, která má v češtině tento smysl: „Spočiňte na sladké Ježíšově hrudi a utište žízeň své duše.“ Opětným čtením této věty se její mysl roznítla, jako by jí byla vyřkla jeho ústa, dokud byl ještě naživu a přítomen; byla uchváčena duchem a spatřila se, jako by sama stála po jedné straně u Ježíšovy hrudi a bratr Jindřich s druhé strany. V tomto vytržení zakusila a vychutnala tak bezednou a tak podivuhodnou Boží útěchu, že přímo opita působením tak nesmírně léčivé vláhy, vůbec nevnímala přítomnost služky a vůbec neslyšela, aby již rychle šla, že manžel čeká na oběd. Vzpamatovala se, až když její duch ustal takto sladce uvažovat.

Po tomto vypravování o bratru Jindřichovi, pokračujeme již o zbývajících událostech.

53. První kapitula,1) slavená v Bologni

První generální kapitula tohoto řádu byla slavena r. 1220 v Bologni.2) Sám jsem na ní byl, byv tam poslán s třemi bratry z Paříže, ježto mistr Dominik ve svém dopise nařídil, že mu mají být z pařížského kláštera posláni na kapitulou do Bologně čtyři bratři. Když jsem však byl poslán, nebyl jsem v řádě ještě ani dva měsíce.3)

Na této kapitule bylo za společného souhlasu bratří ustanoveno, aby se jeden rok generální kapitula slavila v Bologni, druhý rok v Paříži, ale tak, že nejbližší rok se měla konati v Bologni. Bylo též na ní nařízeno, aby nasi bratři neměli napříště májtetek a důchody, ale aby se zřekli i těch které již měli v kraji toulouském. Rovněž tam bylo ustanoveno mnoho jiných věcí, které se až dosud zachovávají.

54. Druhá kapitula, slavená rovněž v Bologni

Léta Páně 1221 byl jsem na generální kapitule v Bologni 4) ustanoven prvním 5) provinciálem lombardské provincie, ač jsem byl teprve rok

1) Všeobecný řádový sněm.

2) O Svalodušních světeích, 17. května 1220.

3) Do řádu vstoupil 12. února 1220.

4) 30. a 31. května 1221.

5) Na této kapitula byl řád rozdělen na provincie (kraje); tehdy jich bylo osm.

v řádě a nezapustil v něm ani dosud jak se patří kořeny. Ustanovili mě, abych řídil druhé, ačkoliv jsem se měl spíše učití ovládati své nedostatky.

Tato kapitula též poslala do Anglie hlouček bratří s bratrem Gilbertem.¹⁾ Samozřejmě, že jsem byl i na této kapitule.

55. O bratru Everardovi, dřívějším arcijáhnu v Langres 2)

V této době vstoupil v Paříži do řádu btatr Evetard, arcijáhen z Langres. Byl to muž velmictnostný, v díle vytrvalý, hořívý v práci a prozíravý v radě. Ačtloliv byl neobyčejně vážený, přece čím více se stával u lidí proslulejší, tím viac mnohé vzdělával příklade do- brovolné chudoby.

Myslím, že mě miloval nežnou láskou. Když jsem se měl odebrat do Lombardie, vydal se se mnou na cestu, poněvadž toužil spatřiti mistra Dominika. A ve všech ktajích Gallie a Burgundska, jimiž jsme spolu procházeli a v nichž on byl kdysi znám, hlásal nuzného a chudého Krista, kterého nosil v srdci. Konečně onemocněl a v Lausanne,³⁾ kde byl kdysi zvolen biskupem, ale odmítl přijmouti hodnost, ukončil tento trudný

1) Gilbert Frnssinet byl ustanoven provinciálem Anglické provincie.

2) Langres, město v západní Francii (v départementsu Haute-Marne).

3) Ve Švýcarsku

a žalostný život; náhle sice,ale šťastně.

Když se krátce před tím, než zemřel, lékaři vyslovili, že jistě zemře, ale před ním to tajili, řekl mi: „Jestilže podle úsudku lékařů mám zemřít, proč se mi to neřekne? Těm ať se zamlčuje smrt, kterým je myšlenka na ni hořká.

Ja se smrti nebojím. Nemá se co báti ten, kdo po zničení tohoto bídneho pozemského tělesného příbytku, potěšen šťastnou proměnou očekává příbytek nikoliv rukama vystavěný, ale věčný, v nebesíeh.“¹⁾ Zemřel tedv v Lausanne,²⁾ odporoučeje tělo zemi a dušl Stvořiteli. Radostným znamením jeho šťastné smrti bylo pro mne to, že při umitání jsem měl zato, že budu v srdci trápen hořem a mysl ze bude rozboužena. Byl jsem právě naopak zaplaven zbožnou úctou a lahodnou radostí. Rozum mi připomínal, že nemám nad ním ani trochu plakat, poněvadž dosáhl věčné radosti.

56. Smrt svatého Dominika

Když se sv. Dominik mezitím blížil k cíli své cesty, k Bologní, těžce onemocněl.³⁾ Leže nemocen na lůžku dal si zavolati dvanáct nejvážnějších bratří a vybízeli je k horoucí lásce k řádu, k jeho rozšíření a k vytrvalosti ve snaze po svatosti.

1) Srovnej II. Kor. 5, I.

2) 1221.

3) Zdá se, že trpěl chronickým zánětem střev. Do Bologně přišel asi v polovici července 1221.

Napomínal je, aby se vystříhali podezřelých styků s ženami, zvláště s mladými, neboť takové jednání příliš láka a působí, že se duše dosud ohněm neočištěné) dávají chytiti do osidel. Právil jim :²⁾ „Hledte, až do této hodiny mě Boží milosrdenství uchlovalo v tělesné neporušenosti. Přiznávám však, že jsem se neuchránil té nedokonalosti, že jsem raději

mluvíval s mladými dívkami než se starými ženami."

Před svou smrtí bratřím též s důvěrou řekl, že jim bude po smrti užiteč-
nější než býval za živ.3) Věděl zajisté, komu svěřil dědictví svých
prací a života. Byl si zcela jíst tím, že je mu pro budoucnost
přichystána koruna spravedlnosti; až ji obdrží, že tím bude jeho přímluva
mocnější, ač již bude bezpečněji účasten velkých skutků Páně.

Když se jeho nemoc zhoršovala, zachvátila jej
horečka. Zároveň též trpěl úplavicí. Konečně se jeho svatá duše odloučila
od těla a spěchala k Pánu, odkud byla vyšla a zaměnila nešťastný příbytek
za věčné útěšný pobyt v nebesích.4)

57. O zjevení, v němž se v hodině smrti ukázal bratru Gualovi

Téhož dne a tutéž hodinu, kdy světce zemřel, překvapil bratra Gualu,
převora z Briccie

-
- 1) Viz Isaiáš I, 25. - 2) Když převorovi Kenturovi vykonal veřejně před
bratry generální svatou zpověď.
 - 2) V tomto slibu má základ modlitba „O spem miram“.
 - 3) Sv. Dominik zemřel v pátek kolem poledne, 6.srpna 1221, v 51 letech.

a pozdějšího biskupa téhož města, když byl opřen v Brccii o zeď klášterní
zvonice, lehký spánek. Ve spánku spatřil, jako by se nebe otevřelo a
spustily se z něho dva běloskvoucí žebříky. Konec jednoho držel nahoře
Kristus, druhý žebřík držela jeho matka. Po obou žebřících sestupovali a
vystupovali andělé. Dole uprostřed žebříků stálo sedadlo a na něm seděl
kdośi, podobný bratru Kazateli. Tvář měl. příkrytou kapucí, jak je u nás
zvykem, když pochváváme své zemřelé bratry. Kristus Pán a jeho Matka
vytahovali pak pozvolna žebříky, až byl úplně nahoru vytažen ten, který
byl na nich dole umístěn. A když pak byl za andělského zpěvu přijat s
velkou nádherou do nebe, zavřel se onen přeskvostný otvor do nebe a už se
nic neukázalo. - Bratr Guala, který to viděl, ač byl ještě dosti nemocný
a velmi slabý, nabyl brzy opět sil a ihned se vydal na cestu do Bologne.
V Bologni se dověděl, že sluha Kristův zemřel téhož dne a v tutéž hodinu,
jak jsme se to dozvěděli, když nám o tom vypravoval.

58. O pohřbení sv. Dominika. Zázraky po jeho smrti

Vrátme se však ještě na chvíli k posvátným pohřebním obřadům blaženého
muže. Řízením Božím se stalo, že po jeho smrti přišel do Bologne 1)
ctihodný muž, ostijský biskup

-
- 1) Asi hned 7.srpna

a tehdy legát svaté Stolice v Lombardsku, jenž se později stal nejvyšším
biskupem na římském Stolci jakožto pápež Řehoř 1) Z toho důvodu
tam bylo tehdy přítomno mnoho vžnešených mužů a církevních hodnostářů.
Legát se se světce velmi důvěrně znal a velmi jej miloval,
protože věděl, že je to spravedlivý a svatý
muž. Když se dověděl o odchodu mistra Dominika z tohoto života, osobně se
dostavil a sám vykonal pohřební obřady. Účastnilo se jich mnoho lidí.
Všichni uvažovali v srdci o šťastné smrti blaženého muže. Každý znal jeho
svatost, kterou za života vynikal. Všichni měli za to, že již obdržel
roucho nepomíjející nesmrtnosti. O jeho pohrnutí světem se mluvilo,
když se při obřadech přišlo k místu, kde se připomíná, jak je bezpečně
zasloužit si pohrnutí tohoto světa místo onoho nebeského příbytku a
věčného pokoje a nevážením si tohoto života připravit si takovou
převzácnou smrt.

Tak tedy se vzbudila zbožnost lidu a úcta národů. Spěchalo tam mnoho nemocných, soužených rozličnými bolestmi, dleli u světce hrobu dnem i nocí a říkali, že dostali léky na uzdravení. Podávali důkazy o svém uzdravení a zavěšovali u hrobu blaženého muže voskové oči, ruce, nohy a napodobeniny ostatních údů,

1) Kardinál Hugolin Conti, patriarcha aquilejský, důvěrný přítel sv. Dominika, byl r. 1227 zvolen za papeže a přijal jméno Řehoř IX. Vládl až do r. 1241. Nařídil kanonizační proces a prohlásil svého přítele roku 1234 za svatého

podle toho, z jakých nemocí byli uzdravení, ať šlo o tělesné nemoci nebo něco jiného. Z bratří se však nikdo nenašel, aby důstojně poděkoval Bohu za takovou milost. Většina bratří měla totiž za to, že se nemá veřejně o zázracích mluvit, aby nepadli do podezření, že z nich chtějí ze zdánlivé zbožnosti těžit. Takto sice zastírali své nerozvážené, ač zdánlivě zbožné počínání a svou vlastní umíněnost, avšak zanedbali tím obecný užitek pro Církev a pohřbili tak slávu Boží.

59. Světec vrací v Římě život jednomu mladíkovi

Přece však je známo, že se ještě za svého života skvěl zřejmými ctnostmi a proslavil se zázraky. Mnoho jsme o tom slyšeli. Poněvadž se však vypravování od sebe různila, písemně jsem je nezaznamenal, aby snad nemátla mysl čtenářů, když by události byly popisovány v nejistém pořadí. Rád bych však aspoň něco z toho zaznamenal, o čem mám přesnější zprávu. V Římě dlel kdysi jakýsi mladík,¹⁾ příbuzný kardinála Štěpána z Fossanuovy. Jednou seděl na koni a neopatrně se rozdováděl, že v šíleném trysku spadl s koně. Velmi prudce upadl, takže jej s nářkem odnášeli. Domnívali se, že už není ani polomrtvý, spíš že je už úplně bez ducha, mrtvý. A když se kolem mrtvého vznášel nářek,

1) Jménem Napoleon Orsini, přihodilo se to 28. února r. 1228.

přišel tam mistr Dominik a s ním br. Tankred, dobrý to a ohnivý muž, pozdější římský převor, z jehož vypravování jsem to dozvěděl. Br. Tankred pravil světci: „Co váháš? Proč neprosíš Boha? Kde je nyní tvůj soucit s bližním? Kde je důvěra tvého srdce v Boha?“ Pohnut tedy bratrovým vybízení a přemožen upřímnou soustrastí, dal mladíka tajně odnésti do světnice a mocí svých modliteb jej opět přivedl k životu a vyvedl úplně zdravého přede všemi ven.

Bratr Bertrand, o jehož poslání do Paříže jsme se dříve zmínili, mi též sdělil, že když s ním kdysi spolu cestoval,¹⁾ zdvíhala se nad nimi velká bouře. Když už lilo na zemi jako z konve, učinil mistr Dominik znamení kříže a zahnal tak před sebou všechnu tu vodní zátopu, takže jdouce viděli před sebou na vzdálenost tří loktů hustý déšť pršící na zemi, avšak ani jedna kapka se nedotkla ani nitky jejich šatu.

60. Povaha blaženého Dominika

Je nám též mnoho známo o vyléčení z nemocí. To však dosud nebylo napsáno. To jsou také skutečné důkazy o jeho svatosti. Nade všechny zázraky největší a nejvznešenější je ten, že vynikal takovou čistotou mravů a že byl tak unášen Božským duchem, že byl vpravdě nádobou

1) Stalo se to nedaleko Prouille.
počestnosti a milosti, nádobou ozdobenou nejvzácnějšími drahými kame-

ny. Byl vždy pevné a velmi vyrovnané mysli, s výjimkou chvil, kdy byl jat soustrastí nebo milosrdenstvím. A poněvadž veselá mysl rozradostňuje tvář, jeho lahodný vnitřní mír se navenek projevoval laskavostí a veselým výrazem ve tváři. Vůbec nikdy se nedal strhouti hněvem.

Tak pevně stál vždy na tom, co před Bohem uvážil a co si rozumně předsevzal, že ani jednou neustoupil od toho, co zrale uvážil a řekl. A protože, jak jsme už připomenuli, z jeho tváře vyzařovala velká dobromyslnost, svědčilo to o jeho čistém svědomí. Světlo v jeho tváři bylo však nadpřirozeného původu a snadno si zjednávalo lásku všech, ihned vůbec každého, kdo naň pohleděl. Kdekoliv byl, ať na cestě se svými druhy, nebo v domě hostitelově s jeho ostatní rodinou, nebo mezi velmoži, knížaty a hodllostáři, vždy z jeho úst plynula řeč, která vzdělávala. Vypravoval mnoho poučných příkladů, jimiž pobádal mysl posluchačů k lásce ke Kristu a k pohrdání tímto světem. Všude se osvědčoval mužem svatého Evangelia, slovem i činem.

Nikdo nebyl za dne k bratřím a druhům tak úslužný a laskavý jako on. A v nočních hodinách nikdo se tak úplně a vytrvale neoddával bdění a modlitbám. K večeru k němu na návštěvu zavítal pláč, ale ráno již mu nastávala radost.1)

1) Srovnej Žašm 29, 6.

Den věnoval bližnímu, noc Bohu, neboť věděl, že „ve dne rozdává Bůh svou milost a v noci mu píseň pějí“.1)

Plakával velmi často a velmi mnoho. Slzy mu byly chlebem ve dne v noci. Ve dne proléval slzy zvláště při každodenním slavení oběti mše svaté; v noci pak, když neúnavně nade všemi bděl.

Noc obyčejně probděl v kostelích, takže se zdálo, jako by vůbec neměl nebo jen zřídka měl jisté místo k odpočinku. Noci tedy trávil na modlitbách a v neustálém bdění, pokud mu to dovolovalo ztýrané tělo. A když jej již zmáhala ochablost a i duch byl unaven že si musil zdřímnout opíral hlavu buď o oltář nebo o jiný předmět, nebo dokonce po příkladu patriarchy Jakuba o kámen, a když si maličko odpočinul, znovu trval v žáru duchu a modlitby na bdění.

Všem lidem projevoval velkou něžnost, lásku, a poněvadž všechny miloval, ode všech byl milován. Naučil se radovati se s radujícími a plakati s plačícími. Protože překypoval něžnou láskou, úplně se dával bližním a měl soucit s ubohými.

Každý ho nejvíce miloval proto, že měl upřímně srdce a že nikdy ani slovem ani skutkem neodbočil na cestu dvojakosti nebo přetvářky.

Byl pravým milovníkem chudoby. Nosil vždy prostý oděv. V jídle i pití byl velmi střídmý. Vyhýbal se vybraným pokrmům a nejraději měl prosté jídlo.

1) Žalm 41,

Své tělo zcela ovládal a když někdy z tělesné potřeby požil víno, náležitě si je vodou rozředil, takže nikdy neoslabilo jeho bystrého ducha.

Kdo z lidí by byl s to takto vždy napodobiti jeho ctnostný život? Můžeme se mu jenom obdivovati a poznati z jeho příkladu nedbalost lidí naší doby. Vykonati však, co on vykonal, to člověk svou silou nedokáže, je to přece zvláštní dílo Boží milosti. Snad jenom tehdy by jej mohl někdo následovati, kdyby milosrdná Boží dobrota ráčila někomu popřáti zvláštní milost, aby mohl následovati podobnou svatost. Ale kdo je k tomu způsobilý?

Bratři, následujme však, jak můžeme, otcových šlépějí! Ale vzdávejme i díky Vykupiteli, že nám svým služebníkům, dal na cestu, kterou jdeme, Světce, který nás znovu zrodil k tak skvělému společenství, a prosme

milosrdného Otce, aby nás vedl Duchem, jímž jsou hýbáni synové Boží, v mezích určených našimi otci, k témuž cíli věčného štěstí a trvalé blaženosti, a abychom si i my zasloužili rovnou cestou do ní vejít, jak jí navždy šťasten došel on sám.

61. O bratru Bernardovi, posedlém zlým duchem

Po ukončení vypravování o pamětihodnějších událostech ze života mistra Dominika, zbývá nám ještě vhodně se zmíniti o věcech, které se udály později.

Po smrti bratra Everarda v Lausanne, o čemž jsme se již zmínili,¹⁾ odebral jsem se do Lombardie, abych se ujal svěřené mi správy té provincie. Byl tam jakýsi bratr Bernard,²⁾ posedlý zlým duchem, který jej velmi zle trápil, takže ve dne v noci jím byl příšerně týrán. Všichni bratři tím byli neobyčejně pobouřeni. Toto soužení bezpochyby dopustilo na své služebníky Boží milosrdenství, aby je naučilo trpělivosti. Řeknu vám však, jak se to stalo, že dopadl na tohoto bratra takový bič. Když k nám vstoupil do řádu, žádal často Pána z lítosti, která mu působila bolest nad jeho hříchy, aby mu seslal nějakou očistu. Napadalo mu v myšlenkách, zda by snad nechtěl býti trápen posedlostí zlým duehem. Děsil se toho a neměl síly, aby s tím souhlasil. Mnoho o tom přemýšlel. Když byl jednou velmi rozhořčen nad pohoršeními, která byl kdysi způsobil, v duchu souhlasil, aby bylo jeho tělo posednuto zlým duchem, aby se mohl takto očistit. Tak mi to sám oznámil. Ihned se uskutečnilo, s čím v mysli souhlasil.

Mnoho toho ďábel jeho ústy vysoptil. Ačkoliv posedlý bratr nebyl vzdělán v bohovědě a téměř neznal svatá Písma, přece někdy ďábel pronášel jeho ústy tak hluboké myšlenky z Písma svatého, že mohly býti právem pokládány za slavné výroky Augustinovy. Pýcha ho hnala k tomu, že se převelice chvástával, projevil-li někdo ochotu poslouchati jeho řeči.

1) V kap. 55. - 2) Bernard z Bologna.

Jak si vzpomínám, nabídl mi kdysi ďábel bratrovým prostřednictvím tu podmínku, že přestanu-li kázat, přestane pokoušet všechny bratry. Odpověděl jsem mu: „Chraň Bůh, abych uzavíral smlouvu se smrtí, nebo abych se umlouval s peklem! Že proti své vůli bratry pokoušíš, bude jim ku prospěchu a k posílení v životě v milosti. Neboť bojování s pokušením je život člověka zde na zemi!“

Často se však ďábel snažil jakýmsi úskočným zabalováním slov vtisknoutí do našich srdcí nějakou stopu po své zlobě. Když jsem si toho všiml, řekl jsem mu: „Proč nám tak často zdvojnásobuješ své úskoky? Velmi dobře známe tvé myšlenky.“ On nato: „I já jsem poznal tvé smýšlení. Odmítáš a pohrdáš tím, co ti bylo jednou nabízeno, konečně však přece ochotně a s radostí to přijmeš, až ti moje nešlechetnost podrazí nohy.“

Slyšte to, bojovníci Kristovi, neboť bojování naše není proti tělu a krvi, nýbrž proti knížectvu a mocnostem těchto temností, proti zlým duchům v povětrí,²⁾ abyste se vy z ustavičného úsilí samých nepřátel stali horliví a

naučili se varovati se lenivosti svého zmalátěného ducha!

Jest ještě pozoruhodnější, že někdy tak působivě mluvíval, jako by kázal, takže již samým způsobem přednesu a zároveň těž zbožností a houbkou svých slov pohnul srdce posluchačů k hojným slzám.

1) Srovnej Job 7, I.

2) Srovnej Efeským 6, 12.

Někdy podivuhodným způsobem naplnil též tělo posedlého bratra

přelíbeznými vůněmi, jakých nedovede vůbec lidské umění připravit. Rovněž mně samému hanebně způsobil takového pokušení, tváře se, že je strašně trápen těmito libými vůněmi, jako by je byl anděl způsobil, ačkoliv to byl zcela on sám, který tak nastrojil ty úklady, aby mě přivedl k opovážlivé domněnce, že jsem svatý.

62. Jak ho chtěl onen ďábel oklamal vůní

Když byl kdysi onen bratr v mě přítomnosti těžce trápen od ďábla, začal bolestným hlasem předstírat zmatek a volal: „Jaká vůně, jaká a vůně, jaká vůně!“ A za kratičkouchvíli, když se od něho začala líbezná vůně šířit, naznačoval výrazem tváře a zároveň voláním, že mu to působí hrůzu a že je tím ponížěn. Řekl mi: „Víš-li, čeho se právě teď hrozím? Hle, přichází anděl tohoto bratra, aby ho touto vůní potěšil. A právě tato útěcha mně způsobilá muka; ale hled', přináším ti z mých pokladů jiná vonidla, kterými já navštěvuji druhé.“ A hned, jak to řekl, naplnil ovzduší sírovým zápachem, hledě jimi zastříti šalbu dřívější líbezné vůně. Když i mně připravil podobné pokušení, byl jsem velml zmaten jeho dvojsmyslností, ježto jsem nedůvěřoval svým zásluhám, ale také jsem byl v nejistotě a na rozpaeích, jak bych si měl počínati, když jsem byl zalit tak podivuhodnou vůní. Stěží jsem se odvážil ukázat ruce, ze strachu, abych neprozradil líbeznou vůní, které jsem si dosud nebyl vědom. Jestize jsem nesl kalich, jak se to vždy dělá, když se přistupuje k oběti těla Páně, zdálo se mi, že od sameho kalichu vychází tak podivuhodná líbezná vůně, že jsem témeř upadal do vytržení tak nesmírně líbeznosti. Duch pravdy však nedovolil, aby šalby zlého ducha trvaly dlouho. Když jsem totiž jednoho dne na jednom místě přede mši svatou pozorně končil modlitbu onoho žalmu: „Odpírej Hospodine, mým odpůrcům“,¹⁾ který účinně zapuzuje pokušení, a když jsem již říkal verš: „Všecky moje kosti praví: Hospodine, kdo je podoben tobě?“, zalila mne náhle tak nesmírná sladkost, šířící vůní, že se mi zdalo, jako by mne zcela pronikla až do morku kostí. Užasl jsem nad tím a z pohnutí nad tak nezvyklou událostí jsem prosil Pána, aby mně milostivě zjevil, zda se to děje ďábelskými úklady, a aby již nedovolil siláku klamati chudasa, který nemá v nikom jiném jistého pomocníka. Hned jsem přednesl Pánu svou prosbu - k jeho chvále to pravím - naplnilo uvnitř mou duši velké světlo. Ježto mi Bůh vlil pravé poznání tě věci, měl jsem nepochybný důkaz a naprostou jistotu, že jsem již vůbec nepochyboval, že to vše bylo jen mámení lstivého nepřítel.

Od té doby, co mi bylo zjeveno tajemství ďáblovy zloby a když jsem byl bratra Bernarda ujistil, že ono pokušení pochází od ďábla, přestala z nás obou již vycházeti ona vůně.

1) Žalm 34, I.

Od toho času počal ďábel ošklivě a neslušně mluvit, ačkoliv dříve nam mluvíval řeči plné zbožnosti. Když jsem se ho tázal: „Proč nám teď již nevyptéívíš tak krásné věci?“, odpověděl mi: „Teď je můj lstivý úmysl již znám. Chci již zřejmě konati dílo své zloby.“

63. Ustanovení antifony „Zdrávas, Královno“ po Doplnku 1)

Tak velmi kruté trápení bratra. Bernatda ďáblem, jak jsme o tom vyprávěli, bylo první příčinou, která mě pohnula k tomu, že jsemv Bologni ustanovil zpívat po Doplnku antifonu „Zdrávas, Ktaílovno“. Tento zvyk se potom z tohoto kláštera začal šířit po celé Lombardské provincii a nakonec zavládl tento zbožný a spasitelný zvyk v celém řzádě.²⁾ Jak mnoha lidem vynutilo slzy to svatc vzdávání chvály ctihodné Matce

Kristově! Kolik lidí obcujících této pobožnosti a spolu též těch, kteří zpívali onu antifonu, bylo uvnitř duše pohnuto a obměkčeno ze své tvrdosti a kolika z nich zapálila v srdcích čistý plamen vroucí lásky! Či myslíme, že Spasitelovu Matku netěší takové vzdávání chvály, že jí nelahodí takové velebení?! Jeden žbožný a důvěryhodný muž mi vypravoval, že často vídával v duchu samu Matku Páně padati před svým Synem na

1) Doplněk (kompletář) je večerní kněžská modlitba, poslední hodinka denní části breviáře.

2) Pro celý řád bylo zpívání oné antifony prý nařízeno na řádové kapitule 7. června 1226.

kolena, ona jej vroucně prosila za zachování celého řádu, zatím co bratři zpívali „ I protož, orodovnice naše.“ - Budiž to proto připomenuto, aby se ještě více rozohnila v budoucnu zhožnost bratři k uctívání svaté Panny.

64. Přenosení těla svatého Dominika

Když mělo býti vyzvednuto tělo blaženého Dominika,¹⁾ bylo jen stěží zelenými tyčemi proraženo tvrdé náhrobkové zdivo a velmi nanláhavě byl odvalen kámen přiklopený na hrobku. Tu vyšla z hrobu tak příjemná vůně, že se zdála převyšovat vůně všech jiných vonidel. Myslím, že žádná stvořená věc nemůže vydávati takovou vůni. A vůně nevycházela jenom z kostí, nýbrž i z rakve a prachu. Zůstala dokonce též více dní na rukou těm, kteří se těch věcí nebo jen některé z nich dotkli.

1) Přenesení světceva těla, jež bylo nalezeno neporušené, se stalo 24.května 1233 z původního hrobu sv. Mikuláša v Bologni do chrámové kaple; stalo se tak pro rozšiřování kostela. Tělo vyzvedl sám bl. Jordán. Nad hrobem byl postaven mramorový pomník, nahrazený r. 1474 uměleckým dílem Mikuláša z Bari, na němž jsou vytesány rozličné události ze života světceva.

Za svatého byl sv. Dominik prohlášen papežem Řehořem IX. bulou „Fons sapientiae“ („Zdroj moudrosti“), vydanou v Rieti 3. Červenec 1234. P.Štěpán ze Salanhaku (spisovatel z doby Řehoře IX.) nám zaznamenal výrok Řehoře IX. před svatořečením sv. Dominika: „O svatosti toho muže pochybuji tak málo jako o svatosti apoštolů Petra a Pavla.“ Na počest sv. Dominika slavíme ročně tři svátky: hlavní svátek je 4. srpen . 24.května slavíme památku světceva divotvorného obrazu v Sorianě (v jižní Itálii).

65. Zázraky při vyzvednutí těla sv. Dominika

Anglický student Mikuláš z Buscu, z diecése worcesterské, když dlel v Bologni, onemocněl na ledviny a trpěl bolestí v kolenech a byl bolesti politováníhodně trápen od svátku sv. Michala ¹⁾ až do svatodušních svátků. Nemohl sám vstáti, ani se doma pohybovati, leč s pomocí hole nebo těch, kteří mu pomáhali.

Po patnácti dnech se mu konečně nemoc zhoršila tak, že byl stále připoután na lůžko. Levé stehno mu tak osláblo a se scvrklo, že Již žádnou lékařskou pomocí nemohlo býti vylečeno. Naopak se užíváním r ůzných léků nemoc ještě zhoršovala, takže se jeho přátelé a lékaři vzdávali naděje na uzdravení.

Když učinil blaženému Dominikovi slib,²⁾ ihned byl uzdraven.

1) Sv. Michala Archanděla 29. září.

2) Slíbil obětovat ke cti Krista Pána a světce voskovou svíci, vysokou a

silnou jako on sám.

Dívce Thomasině, dceři Thomasina, písaře při kurii svatého Ambrože v Bologni, se těžce rozbolavěla levá strana tváře. Vřed se jí provalil a vytékala z něho hniloba a hnis, který se nedal ničím zastavit. Její rodiče se proto obávali, že nemoc nebude moci býti tak snadno vyléčena a že ji hrozně znetvoří.

Vzývali blaženého Dominika o pomoc a příští ráno, ačkoliv nepoužili žádného léku, byla tak úplně uzdravena, že vřed zcela zmizel a po nemoci nezůstalo ani stopy, kromě jakési červené skvrny na tváři, která ji vůbec nezošklivuje.

Paní Gilla,¹⁾ manželka pana Marcotta, bydlícího v Chátillonské ulici, pozbyla po osmi letech v pravé půli svého těla od pasu až dolů telesných sil, takže nemohla pohnouti nohou ani v lýtku ani v chodidle; mohla nohu jen uchopit rukama jako kus dřeva.

Když však vzývala blaženého Dominika o pomoc, byla ihned uzdravena.

Jakýsi mladík z Manzolina ²⁾ v době od svátku svaté Agaty ²⁾ až do svatodušních svátků tak zcela na všech svých údech zeslábl, že mohl chodit jen s pomocí hole, nebo podpíral-li jej někdo. Nemohl ležet na boku, nýbrž jen naznak, ani si nemohl sednout na zem, ani s ní vstáti. Na těle mu naskočily naběhliny a velké otolty. Použlil i různých léčebných prostředků, ale žádný mu nepomáhal, nýbrž naopak se jeho nemoc značně

1) Jiní životopisci mají: Hilla.

2) Jiné texty mají „ z Manzelina“.

3) 5. února.

zhoršila. Nohy mu úplně vypověděly službu, takže mohl jimi jen rukama pohnouti, otočiti, nebo násilím přitáhnouti.

Když vzýval blaženého Dominika o pomoc, nabyl zdraví, a ještě téhož dne sám ušel vzdálenost osmadvaceti milníků,¹⁾ bez hol a bez cizí pomoci.

Jakási žena, jménem Gilla,²⁾ dcera Jana z Corviaga, z města Manzolina od Carniprivia, až do doby přenesení těla blaženého Dominika ³⁾ trpěla bolestmi v celém těle. Nemoc jí způsobila, že levé rameno jí k ničemu nesloužilo. Když ji pustili žilou, krev vůbec netekla, neboť ruka uschla, odumřela a byla bez citu. Jak jí pouštěli žilou, ranu ani necítila. Ono rameno bylo mnohem vyzáblejší, poněvadž nemoci příliš zhublo.

Když vzývala blaženého Dominika o pomoc, byla ihned vyléčena.

Jakýsi chlapec, jménem Petříček, syn Jakobína Bonfantiniho, přivodil si tříselní kýlu.

Každá lékařská pomoc byla marná. Když učinil blaženému Dominikovi, ještě než bylo jeho tělo přeneseno, slíb, byl od své nemoci vysvobozen.

1) Milník označoval vzdálenost 1000 kroků; ušel tedy 21 km

2) Jiní dějepísci mají Ghillina nebo Ghoslila

3) Od začátku postu až do onoho přenesení (24. května).

Jakési žene, jménem Menekata,¹⁾ dceří Hugona Massaria že Sessa, tak hrozně zduřel spodní pysk a jakoby odumřel, že jídlo a pití jí působilo to největší utrpení, a nemohla, nic požití, jenom když si onen ret zespondu přidržovala. Nemohla ani nic srozumitelně říci. A k tomu ona nemoc trvala již rok a pět měsíců.

Když prosila blaženého Dominika o pomoc, ihned zase nabyla zdraví.

Geminián, syn Petra Bachalara, byl přes čtyři roky jakousi nemocí upoután

na lůžko. Vlasy mu s hlavy vypadaly a vytékal mu 2) krvavý hnis. Každá lékařská pomoc byla marná.

Na vzývání blaženého Dominika o pomoc byl ihned zcela uzdraven.

Když Cambrius z Bacciori 3) čistil svůj mlat, dostal se mu do krku klas. Onen klas mu působil po osm dní velké bolesti. 4) Žádný lékař mu nedovedl pomoci.

Po vzývání blaženého Dominika o pomoc se mu hned zdraví zcela vrátilo.

Jakási žena, jménem Bonafilia, 5) trpěla přes dva roky bolestmi, způsobenými nádory na nose a na horním rtu. Nos a ret měla tak zduřelá, že byly větší než slepičí vejce a silně páchly. Každá lékařská pomoc byla však marná.

1) Nebo Menatheta. - 2) Z hlavy.

2) Nebo Z Batitor, z Bartikor.

3) Poněvadž jej nemohl vytáhnout.

4) Česky Dobrá dcera.

Ale na vzývání blaženého Dominika o pomoc byla ihned uzdravena, tak dokonale, že jí nezůstalo na nose a na rtu ani stopy po nemoci.

Chlapec Petrínus, syn Gerarda Petrína z Tornella, byl přes dva týdny velmi nemocen. Od žaludku až dolů k nohám byl velmi opuchlý, takže nemohl ani stát, ani si nějak pomoci a všichni jej pokládali jakoby za mrtvého. Když se však utekl o pomoc k blaženému Dominikovi, hned se mu bylo zdraví navrátilo.

Jakási žena, jménem Alda, dcera Berty Tusky, měla po pět let pod pravou paží krtice 1) a na krku krticové nádory. Kolem prsu na pravém boku se jí utvořilo mnoho puchýřů, z nichž teklo mnoho hnisu a hnilobných látek. Šířil se z ní velký zápach, že se sama sobě ošklivila a pro velkou bolest nemohla ležet na pravém boku.

Po vzývání blaženého Dominika o pomoc byla od těchto neduhů okamžitě vsvobozena.

Chlapeček Rudolf, syn Hymelie, ženy Hildebranda Jucellina, byl tak těžce nemocný, že po osm dní ani nejedl ani nespál prs a srdce mu už jakoby chladlo a tuhlo. Už vůbec nikdo nedoufal v jeho uzdravení.

Když však jeho rodiče vzývali blaženého Dominika za jeho uzdravení, ihned jej nemoc opustila.

1) Skrofule (skrofulosa), je to tuberkulosa mízních uzlin.

Chlapec Jindříšek byl přes osm dní velmi těžce nemocen, takže nemohl ani jíst, ani pit, ani mluvit. Celé tělo mu chladlo a už vůbec nikdo nedoufal v jeho uzdravení.

Když však blaženého Dominika vzývali za jeho uzdravení, byl ihned zbaven nemoci.

Jakási žena, jménem Cortesina, manželka Magnardova, byla přes půl druhého roku na všech údech velmi těžce nemocná, takže nemohla ani sama sobě pomoci, ani nemohla konat nějakou práci.

Když poprosila blaženého Dominika o přispění, ihned se uzdravila.

Jakýsi Marsilius ze Suavir, jehož stála horečka a zároveň bolesti v celém těle, a zvláště kolem prsou, po šest dní tak trápily, že když přijal sváté přijímání, a učinil závět, všichni jeho přátelé už vůbec nedoufali

v jeho uzdravení.

Když se však doporučil blaženému Dominikovi, ihned byl uzdraven.

Landulf z Mazanella velmi těžce trpěl přes měsíc bolestmi od vředu, který měl pod pravou paždí zepředu, takže všichni, kteří jej vídali, myslili, že zemře.

Když však vzýval blaženého Dominika, hned mu bylo vráceno zdraví.

Jakýsi chlapec, Jeníček, byl tři dny tak těžce nemocen, že kdviž se již objevovaly známky smrti, lékaři a všichni ostatní již nedoufali v jeho uzdravení.

Když jej však doporučili blaženému Dominikovi, ihned byl zdrav.

Když student Vilém Alere 1) z města Vauru, 2) z toulouské diecése, dlel v Bologni, byl po osm dní trápen dvojnásob třetodenní horečkou, 3) takže jeho přátelé již nedoufali v jeho uzdravení.

Když si však lehl na kámen, na hrohů blaženého Dominika, ihned zase nabyl zdraví.

Gilla, 4) manželka Hugona, který bydlil v Bologni, ale nyní je v Imole, velmi trpěla bolestmi zubů, takže se nedala vůbec utišit a stále křičívala jako šílená.

Když však vzývala o pomoc blaženého Dominika, ihned byla bolesti zbavena.

1) Snad Alacre.

2) Neboli Varu (či Vouru), městečko v jižní Francii v departementu tarsiskáém.

3) horečka, zachvacující nemocného denne.

4) Nebo Hilla.

Modlitba bl. Jordána k Sv. Otcí Dominiku 1)

Přesvatý knězi Boží, milý vyznavači, slovatný kazateli, přeblažený Otče, svatý Dominíku, panici Pánem vyvolený a nad všechny lidi své doby Bohu zvláště milý! Tys slavný životom, učením i zázraky. Plesáme, že tebe máme svým láskavým zastáncem u Boha. K tobě, jež ze svatých a vyvolcených Božích zvláště zbožně ctím, volám z hlubin toho slzavého údolí:

Přlspěj, prosím tě, milostný Otče, mě hříšné duši, potřebující ctnosti a milosti, poskvrněné mnohými poklesky a hříchy!

Pomoz mé bídné a nešťastné duši, ó požehnaná a blažená duše Božího muže, již Bůh tak štědré obdaroval svou milostí, která povznesla nejen tebe do blaženého pokoje, do klidného domova a do nebeské slávy, nýbrž ona přivábila do téže blaženosti i nesčíslný počet jiných duší příkladem tvého chvályhodného života. Ona je pobádala tvým sladkým napomínáním, ona je lahodně poučovala a probouzela tvým horlivým kázáním.

Přispěj mi tedy, blažený Otče Dominíku, ku pomoci a slyš milostivě mou hlasitou prosbu!

K tobě se utíka má ubohá a žebroníci duše, před tebou co nejpokorněji padá a představuje se ti v své zemdlenosti, a protože už už hyne, ze všech sil tě prosí, snažne tě žada a dovoláva

1) Tato modlitba vyšla roku 1492 v Benátkách v řádovém semináři.

se tvých mocných zásluh a zbožných proseb, abys ji ráčil oživit, vyléčiti a hojně naplniti darem svého požehnání.

Neboť vím, jsem si toho vědom a jsem si tím jist, že to můžeš učiniti.

Důvěřuji, že pro svou velikou lásku to také učiniti chceš. Doufám, že pro nesmírné milosrdenství našeho Spasitele od něho dosáhneš vše, začkoli jej

požádáš.

Rovněž doufám, že pro tvůj velmi důvěrný styk s tvým Nejmílejším a tisíců vyvoleným Ježíšem Kristem ti nebude nic odepřeno, nýbrž že od něho (ačkoliv je to Pán Bůh, přece však i tvůj přítel) obdržíš, začkoli ho poprosíš. Vždyť co by mohl takový miláček odepřít svému milému? Co nedá tomu, jenž se všeho zřekl a neváhal sebe a své všechno dáti jemu? Tak o tobě totiž tvrdíme, tak tě chválíme, tak tě ctíme.

Tys zasvětil ještě v kvetu svých let skvělému Ženichu panen své panictví. Tvá duše se v nejčistší lásce zasnoubla Králi králů, byvši očištěna pramenem svaté vody a okrášlena Duchem Svatým.

Ty jsi stále více prospíval v dobrém, ježto jsi se záhy řádně vyzbrojil k boji.

Tvé ctnosti víc a více vzrůstaly, takže jsi se stále zlepšoval. Svě tělo učinils živou obětí, obětí svatou a Bohu příjemnou.

Zcela jsi se zasvětil službě Boží, samýtn Bohem jsa omilostněn a k tomu veden.

Když ses pak vydal na cestu dokonalosti, všechno jsi opustil a chudý chudého Krista jsi následoval, vyvoliv si shromažďovat poklady spíše v nebi než na Zemi.

Snažil ses jíti ve stopách našeho Vykupitele, přísně se zapíraje a nesa mužně svůj kříž.

Poněvadž jsi hořel horlivostí pro Boha, ježto tvě nitro plálo nebeským ohněm a poněvadž tě k tomu pobádala tvoje převeliká láska a dokonalé zachovávání slibu svaté chudoby, věnoval ses s mocným žářem ducha apoštolskému úřadu 1) a k tomuto apoštolskému dílu jsi pak založil řád bratří Kazatelů, ježž jsi svým vznešeným dūmyslem již dávno předvídal. Tys osvětil po celém okrsku zemském Cirkev svatou svými zásluhami a příkladným životem.

Když jsi konečně opustil žalář svého těla, byl jsi přijat do nebeského sboru a slavně jsi vešel do nebe.

Hned jak jsi byl ozdoben řízou prvotní nevinnosti, přistoupils k Bohu jako náš zastánce.

Prosím tě tedy, přispívej mně i mýrn drahým svou pomoci, ano i veškerému kněžstvu a lidu, a neméně i zbožnému ženskému pohlaví.

Vždyť tys tak hořívě toužil po spáse lidského rodu!

Tys po Královně blahoslavené Panně Marii přede všichni svatými má naděje, tys mé sladké potěšení.

Tys mé zvláštní útočiště. Přispěj mi tedy milostivě ku pomoci! K tobě jedinému se utíkám.

Pouze k tobě se osměluji přistoupiti; padám ti k nohám.

Vzývám tě úpěnlivě jako svého přímluvce, doprošuji se tě a oddaně se ti odporučím.

1) Kázání slova Božího.

Rač se mne, prosím, milostivě ujmouti a vzítí mé pod svou ochranu, chrániti mě a pomáhati mi, abych si pod tvou záštitou zasloužil dosáhnoutí Boží milosti, dojítí Božího milosrdenství a obdržeti pomoc pro tento život a konečně i abych došel života věčného.

K tomu, k tomu mě, Mistře, dopomoz. Tak, prosím, nechť se stane, slavný dobrý Otče, blažený Dominiku!

Tak mi, prosím, pomáhej, i všem, kteří tě o to prosí. Buď nám pravým Dominikem, to jest věrným strážcem stáda Páně. Stále nás ochraňuj a vod' nás, své svěřence. Vyprosti nás z chyb, očištěné smiř nás s Bohem a uveď nás radostně po tomto vyhnanství před požehnaného Pána, milého a převznešeného Syna Božího, Pána našeho Ježíše Krísta, našeho Spasitele,

jehož čest, chvála a sláva, nevýslovná radost a věčná blaženost se slavnou Pannou Marií a s celým nebeským dvorem trvá bez konce na věky věků. Amen.

Obsah

Předmluva

1. Úvod

2. Důvod, proč svěřuje příštím pokolením spis o životě sv. Dominika a o založení řádu kazatelů

3. Biskup Diego z Osmy zakládá řeholní kanovníky s řeholí blaženého Augustina

4. Dominikovo narození v Kalarmeze

5. V Palencii

6. Sv. Dominik jeví již od dětství bystré nadání

7. Dominikova matka spatřila ve vidění na jeho čele hvězdu

8. Světec prodává v době hladu knihy a nábytek a vše rozdává chudým

9. Je povolán do řeholní kapituly v Osmě a zvolen v ní podpřevorem

10. Pilná četba posvátných knih

11. Biskup z Osmy cestuje do Dánska. Svatý Dominik obrací v Toulousu svého hostitele - bludaře

12. Druhá cesta do Dánska

13. Biskupova cesta k papeži a o čem s ním jednal

14. Biskup obléká cisterciácký šat

15. Jeho rada papežovým vyslancům

16. Diego první uskutečňuje danou radu

17. O knize, která byla ve Fanjeaux třikrát hozena do ohně

18. Založení ženského kláštera v Prouille

19. Osmanský biskup Diego se vrací do Španěl. Jeho smrt

20. Návrat mníchů, poslaných papežem k Albigenským

21. Hlásání křížové výpravy proti Albigenským

22. O příkořích, spáchaných na sv. Dominiku na území Albigenských, o jeho touze po mučednictví

23. Ucta všech k světcí pro jeho lásku k bližnímu

24. Světec dostává darem jakési jmění

25. První vstoupili do řádu br. Petr Cellani a br.

Tomáš Toulouský. Kde měli bratři v Toulousu první dům

26. Z důchociů se jim dostává nejen obživy, nýbrž i jiných věcí

27. Sv. Dominik jde s toulouským biskupem k papeži

28. První kostel bratří v Toulousu

29. Smrt papeže Inocence III. Nastolení papeže Honoria III. Potvrzení řádu

30. Smrt hraběte z Montfortu, již sv. Dominik předvídal

31. Bratři poslání do Španělska

32. Jak br. Dominik (španělský) přemohl nástrahy pokoušející jej ženy

33. Prvních sedm bratří posláno do Paříže

34. Bratřím ie v Paříži darován klášter sv. Jakuba

35. Poslání prvních bratří do Orléansu

36. Poslání prvních bratří do Bologně .

37. O zázračném přijetí mistra Reginalda sv. Dominikem v Římě do řádu

38. Mistr Reginald se plaví přes moře. Po návratu přijímá v Bologni do řádu mnoho bratří

39. Sv. Dominik cestuje do Španělska. Jeho návrat

40. Sv. Dominik posílá mistra Reginalda do Paříže

41. Smrt bl. Reginalda

42. O jakémsi vidění po smrti bl. Reginaida
43. O jnkěmsi vidění před jeho smrtí
44. Kde a jak byl vychován br. Jindřich
45. Br. Jindřich se dává pohnouti ke vstupu do řádu
46. O jeho vidění a jaký je jeho výklad
47. O vstupu bl. Jindřicha, Jordána a Lva do řádu
48. Život Jindřicha. Jakou dostal od Boha milost
49. Zjevení, které se událo po vstupu br. Jindřicha do řádu
50. Br. Jindřich je poslán do Kolína (Köln)
51. Smrt br. Jindřicha
52. Co zjevil jednomu řeholníkovi
53. První kapitula, slavená v Bologni
54. Druhá kapitula, slavená rovněž v Bologni
55. O br. Everardovi, dřívějším arcijáhnu v Langres
56. Smrt sv. Dominika
57. O zjevení, v němž se v hodině smrti ukázal bratru Gualovi
58. Pohřbení sv. Dominika. Zázraky po jeho smrti
59. Světec vrací v Římě život jednomu mladíkovi
60. Povaha blaženého Dominika
61. O bratru Bernardovi, posedlém zlým duchem
62. Jak ho chtěl onen ďábel oklamat vůní
63. Ustanovení antifony „Zdrávas Královno“ po Doplnku
64. Přenesení těla svätého Dominik
65. Zázraky při vyzvednutí těla sv. Dominika
Modlitba bl. Jordána k sv. Otci Dominiku

NIHIL OBSTAT:

P. Dr. Paulus Škrabal O.P.

Censor

IMPRIMATUR:

P. Mag. Met. Habáň O.P.

Provincialis

Olomucii die 5. Aprilis 1941

Reg. 50

DOMINIKÁNSKÁ EDICE KRYSTAI

POŘÁDA P. SILVESTR M. BRAITO O. P.

Svazek 56.

BL. JODÁN SASKÝ:

ŽIVOT SV. DOMINIKA

Přeložii Br. Josef Fojtů O.P.

Obrazy na obálce i uvnitř knihy do dřeva vyryl Jiří Marek, kromně reprodukce barokní dřevořezby z děkanského kostela v Rokycanech.

L. P. 1941 vytiskl Jan Mucha ve Velkém Meziříčí